

Årsrapport 2016

SpareBank 1 Skadeforsikring

INNHALDSFORTEGNELSE

ÅRSBERETNING	3
STYRET I SPAREBANK 1 SKADEFORSIKRING AS	13
STYRENDE ORGANER I SPAREBANK 1 SKADEFORSIKRING AS	14
ÅRSREGNSKAP OG NOTER FOR 2016	15
NØKKELTALL/HOVEDTALL	16
RESULTATREGNSKAP	17
BALANSE	18
KONTANTSTRØMOPPSTILLING	20
ENDRING I EGENKAPITAL	21
NOTER	
NOTE 1 REGNSKAPSPRINSIPPER	22
NOTE 2 RISIKOSTYRING	29
NOTE 3 FORSIKRINGSRISIKO	31
NOTE 4 FINANSIELL RISIKO	35
NOTE 5 SEGMENTINFORMASJON	37
NOTE 6 PREMIEINNTEKTER OG ERSTATNINGSKOSTNADER	38
NOTE 7 FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER	39
NOTE 8 FORSIKRINGSFORPLIKTELSER OG GJENFORSIKRINGSANDEL	41
NOTE 9 ALDERSFORDELTE FORDRINGER FORSIKRING	42
NOTE 10 INNTEKTER OG KOSTNADER FRA FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER	44
NOTE 11 KLASSIFISERING AV FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER	45
NOTE 12 VERDSETTELSESHIERARKI	46
NOTE 13 FINANSIELLE DERIVATER	49
NOTE 14 FINANSIELLE EIENDELER TIL VIRKELIG VERDI	50
NOTE 15 FINANSIELLE EIENDELER TIL AMORTISERT KOST	51
NOTE 16 SPESIFIKASJON AV AKSJEFOND OG AKSJER	52
NOTE 17 INVESTERINGSEIENDOMMER	53
NOTE 18 IMMATERIELLE EIENDELER (PROGRAMVARE)	57
NOTE 19 ANTALL ÅRSVERK, PENSJONER OG PENSJONSFORPLIKTELSER	57
NOTE 20 SKATT	60
NOTE 21 AVSETNINGER /ANDRE FORPLIKTELSER	61
NOTE 22 ANDRE FORDRINGER	61
NOTE 23 SALGSKOSTNADER	61
NOTE 24 LØNN OG ANNEN GODTGJØRELSE	62
NOTE 25 VESENTLIGE TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER	64
NOTE 26 PLIKTIGE FONDSAVSETNINGER	64
NOTE 27 ANDRE TEKNISKE AVSETNINGER	65
NOTE 28 SOLVENS II KAPITALKRAV	65
NOTE 29 EGENKAPITAL	67
REVISJONSBERETNING	68

SPAREBANK 1 SKADEFORSIKRING

ÅRSBERETNING FOR 2016

For Sparebank 1 Skadeforsikring ble 2016 et meget godt driftsår. Resultat før skattekostnad ble det nest høyeste i selskapets historie. Kundetilfredsheten var høy, og selskapet ble i 2016 igjen kåret til skadeforsikringselskapet med de mest fornøyde kundene.

SpareBank 1 Skadeforsikring oppnådde i 2016 et resultat før skattekostnad på 1.447 mill. kroner (1.279) – det nest beste resultatet i selskapets historie. Økningen skyldes hovedsakelig lavere naturskader og høyere finansinntekter. Den underliggende lønnsomheten var god og forsikringsresultatet endte på 1.046 mill. kroner (988). Skadeprosenten ble redusert med 1,6 prosentpoeng og endte på 56,3 %. Combined ratio ble 77,9 % for året. SpareBank 1 Skadeforsikring fikk netto finansinntekter på 403 mill. kroner (194), med en finansavkastning på 3,9 %(1,8).

SELSKAPETS STRATEGI

SpareBank 1 Skadeforsikring består av SpareBank 1 Skadeforsikring AS, samt datterselskaper og felles kontrollert virksomhet innenfor eiendom. SpareBank 1 Skadeforsikring AS har hovedkontor i Oslo og er et heleid datterselskap av SpareBank 1 Gruppen AS. SpareBank 1 Gruppen eies av SpareBank 1- bankene og LO.

SpareBank 1 Skadeforsikring AS bygger på mer enn 90 års erfaring som forsikringsleverandør. Selskapet understøtter strategien til SpareBank 1-bankene, overfor deres bedrifts- og privatkunder, samt LO-forbundene overfor deres medlemmer og foreninger.

Den operative driften til SpareBank 1 Skadeforsikring AS og søsterselskapet SpareBank 1 Forsikring AS er samlet under navnet SpareBank 1 Forsikring, så langt det er hensiktsmessig innenfor gjeldende regelverk. SpareBank 1 Forsikring tilbyr:

- Et helhetlig forsikringstilbud som dekker kundenes behov, som selger godt og gir eierne lønnsom forretning

- En inspirerende arbeidsplass med ledere som er tydelige på mål, forventninger og verdier, og som gir inspirasjon og muligheter for faglig og personlig utvikling
- Et selskap som leverer jevnt gode resultater over tid, og som bankene og LO-forbundene oppfatter som en sterk samarbeidspartner

SpareBank 1 Forsikring har følgende strategiske utviklingsområder:

- *Ny posisjon på pensjon*
SpareBank 1 Forsikring skal videreutvikle SpareBank 1 til å bli en større og tydeligere markedsaktør innenfor pensjon til bedrifts- og privatmarkedet
- *Vekst på risikoforsikring*
SpareBank 1 Forsikring skal legge til rette for vekst gjennom salg til SpareBank 1 bankkunder, LO-medlemmer og eksisterende forsikringskunder
- *Digital innovasjon*
SpareBank 1 Forsikring skal utforske og utvikle nye kundevennlige digitale løsninger og tjenester som posisjonerer SpareBank 1 langt fremme i markedet som digital innovatør

I tillegg skal SpareBank 1 Forsikring fortsette arbeidet med å videreutvikle kjerneprosessene, samtidig som det bygges økt endringskapasitet i organisasjonen.

HØYDEPUNKTER FRA ÅRET

- Egenkapitalavkastning etter skatt ble på 28,0 % (23,4).
- Det uavhengige analysebyrået EPSI har i 2016 igjen kåret SpareBank 1 Skadeforsikring til det selskapet

som har de mest fornøyde forsikringskundene, både før og etter skade.

- Kjerneproduktene Bil, Hus og Reise har hatt god salgsutvikling og det digitale salget økte med 63 % i 2016
- Privatkunder kan fra 2016 vedlikeholde og kjøpe forsikring direkte i nettbank og mobilbank.

SALG OG MARKED

Selskapets brutto premieinntekter ble 5.359 mill. kroner i 2016, tilsvarende en reduksjon på 20 mill. kroner sammenlignet med 2015. Privatmarkedet oppnådde en betydelig vekst i premieinntekter i 2016, men reduksjonen i inntektene fra run-off segmentet Eksterne Partnere var større.

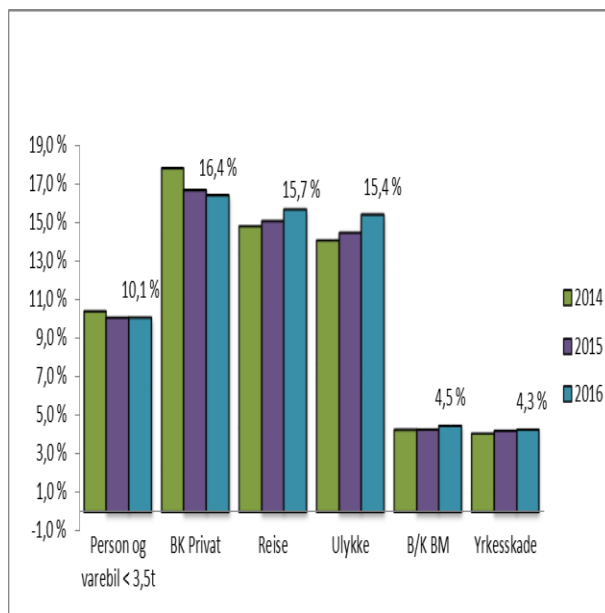
For å kunne ta ut potensialet for salg har selskapet fornyet betjeningskonseptene og arbeidsdelingen mellom bankene og forsikringselskapet. Selskapet har en klar ambisjon om å øke salget gjennom bankenes rådgivere med enklere og integrerte salgsløsninger. Salget for SpareBank 1 Skadeforsikring i 2016 var på nivå med forrige år. Avgangen er imidlertid redusert, noe som har bidratt til positiv bestandsvekst.

Utvikling i markedsandeler

SpareBank 1 Skadeforsikring hadde en markedsandel på 10,2 % (10,0) pr. 31. desember 2016.

I privatmarkedet var markedsandelen på 13,4 % (13,8) ved utgangen av 2016. Med dette er SpareBank 1 Skadeforsikring Norges tredje største selskap innen privat skadeforsikring.

For utvalgte produktgrupper har markedsandelene for SpareBank 1 Skadeforsikring utviklet seg som følger:

Markedsandelen på Personbil er uendret sammenlignet med 2015, men har hatt en positiv utvikling i siste halvår på grunn av godt salg. På Brann kombinert har markedsandelen falt noe i forhold til forrige år, men har vært uendret siste halvår. Den positive tendensen i andre halvår skyldes god vekst i porteføljen for husforsikring. På Reise skyldes den positive utviklingen økt digitalt salg og satsningen på LO-segmentet.

DISTRIBUSJON

SpareBank 1 Skadeforsikring har pr. 31. desember 2016 ca. 387 000 privatkunder. I tillegg har over 900 000 medlemmer i LO-fagforbund produktene Kollektiv hjem og LO-fritid gjennom sin kontingent.

Privatkundene betjenes i all hovedsak av bankene i SpareBank 1-alliansen, selskapets eget kundesenter og i digitale kanaler. Kundene velger selv kanal, og betjeningskonseptet legger til rette for at de skal oppleve samme kvalitet og service uavhengig av valg av kanal. Næringslivskundene betjenes på tilsvarende måte, samt gjennom meglerapparatet.

DIGITALISERING AV FORSIKRINGSTJENESTENE

Arbeidet med å samle liv- og skadetilbudet i digitale løsninger nådde i 2016 en viktig milepæl. For å gi kundene en helhetlig forsikringsopplevelse kan nå privatkunder vedlikeholde og kjøpe forsikring og pensjon direkte i nettbank og mobilbank. Med dette har SpareBank 1 styrket

den digitale tilstedeværelsen overfor bankkundene i alliansen. Tilsvarende har det overfor bedriftskundene vært satset målrettet på videreutvikling av selvbetjent vedlikehold av pensjons- og forsikringsavtaler.

Som en følge av de nye felles kundeflatene mot bankkundene har det vært mulig å lage en bedre opplevelse av finansieringsprosessen. Ved etablering av boliglån vil nå alle kunder som ønsker det få tilbud om hus-, innbo- og livsforsikring basert på informasjon om bolig og lån. Prosessen er helautomatisert, og setter kunden i stand til å tegne forsikringen samtidig med elektronisk signering av lånedokumentene. Tilsvarende har det blitt lansert nye digitale løsninger for å tilby bilforsikring sammen med finansieringen, både via rådgiver i bankene og direkte hos bilforhandler.

Selskapet tok i 2016 i bruk de mulighetene som digitale løsninger gir for distribusjon av korttidsforsikringer. Gjennom Døgnforsikring bolig kan kundene kjøpe seg trygghet når de leier ut boligen sin, betalingen gjøres enkelt via mCash for det antall døgn en selv velger. Det ble også lansert selvbetjente løsninger for kjøp av individuell behandlingsforsikring, med tilhørende bruk av eksisterende elektroniske helseerklæring.

Arbeidet med de digitale kundeopplevelsene er et fokusområde for selskapet. Det satses på å bygge intern digital kompetanse for å kunne respondere raskt på markedets behov. Parallelt har det vært arbeidet strategisk med å utforske nye digitale muligheter og trusler som følge av teknologiske endringer og ny kundeatferd. For å støtte opp under bedre kundeløsninger har det også vært gjort innledende forsøk på implementering av digitale assistenter, ofte omtalt som roboter, for å effektivisere de interne prosessene.

Som en følge av fokus på kundeopplevelse gjøres det en dreining inn mot digitale tjenester og bort fra produkter. Produktene vil fortsatt være sentrale, men kundene forventer at de tilbys som en del av et helhetlig tjenestespekter. Å være på relevante kundeflater har blitt en viktig målsetning som i økende grad styrer de valg som gjøres, spesielt i utviklingen av nye digitale tjenester. En viktig spydspiss i dette arbeidet er satsingen på selvbetjente oppgjør. Digitale løsninger som er utviklet på kundens premisser gjør innmeldingen av krav enklere samtidig som det forkorter behandlingstiden og i økende grad muliggjør umiddelbare oppgjør.

KUNDETILFREDSHET

SpareBank 1 Skadeforsikring har videreført målsettingen om å ha markedets mest tilfredse og lojale forsikringskunder.

Den årlige markedsundersøkelsen fra EPSI i 2016 viser at SpareBank 1 Skadeforsikring er det skadeforsikringsselskapet i Norge som scorer høyest på kundetilfredshet. Kundetilfredsheten måles på en skala fra 0-100. SpareBank 1 Skadeforsikring kommer best ut med en gjennomsnittlig kundetilfredshet på 73,9, mot 73,5 året før. EPSI Norge er et uavhengig analysebyrå som leverer analyser innen kunde- og medarbeidertilfredshet i hele Norden

Selskapets høye kundetilfredshet starter med god rådgivning, slik at kundene får riktige forsikringer i forhold til sitt behov. Kundene er derfor godt forsikret om uheldet er ute, og selskapet legger vekt på at skadeoppkjørene er raske og riktige. I sum fører dette til gode kundeopplevelser.

REDEGJØRELSE FOR ÅRSREGNSKAPET

Årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Utover forhold som er omtalt i beretningen, er det ikke inntrådt hendelser etter regnskapsårets utgang som er av vesentlig betydning for å vurdere selskapets stilling og resultat.

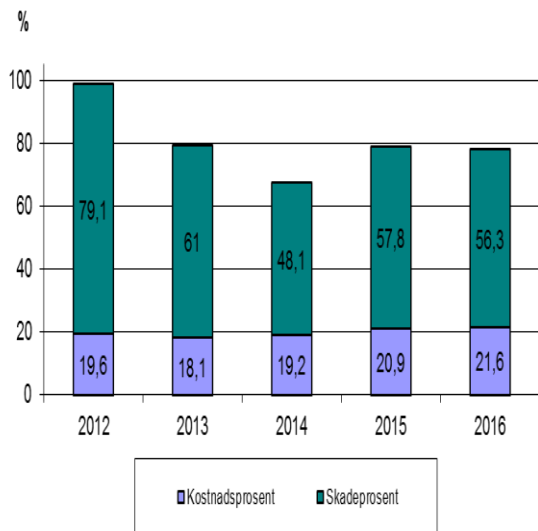
RESULTAT

SpareBank 1 Skadeforsikring oppnådde et forsikringsresultat på 1.046 kroner i 2016 (988). Resultat før skattekostnad utgjorde 1.447 mill. kroner i 2016 (1.279). Resultatet er blant de beste i selskapets historie, bare overgått av toppåret 2014.

Skattekostnaden ble 308 mill. kroner (340), tilsvarende en effektiv skattesats på 21,3 %. (26,6). Den effektive skattesatsen blir i stor grad påvirket av hvor stor andel av finansinntektene som kommer fra realiserte og urealiserte verdiendringer på aksjeinvesteringer innenfor EØS-området, samt endringer i naturskadefondet.

Totalresultatet utgjorde 1.137 mill. kroner i 2016 (946). Egenkapitalavkastning etter skatt var 28,0 % i 2016 (23,4).

Totalkostnadsprosenten (Brutto Combined ratio) ble 77,9 i 2016 (78,8). Nøkkeltallet har vist følgende utvikling siste 5 år:

Premieinntekter

Brutto premieinntekter ble 5.359 mill. kroner i 2016, mot 5.379 mill. kroner i 2015, tilsvarende en nedgang på 20 mill. kroner. Inntektene i Privatmarkedet økte med 46,3 mill. kroner til 4.372 mill. kroner i 2016, mens inntektene fra Bedriftsmarkedet er redusert med 8,9 mill. kroner til 865 mill. kroner. Veksten innen Privatmarkedet skyldes i hovedsak økt salg av Motor- og Reiseforsikring. Nedgangen innen Bedriftsmarkedet skyldes reduksjon av gjennomsnittspremien.

Premieinntektene fra run-off segmentet Eksterne Partnere er redusert fra 63 mill. kroner til null ved utgangen av 2016.

Premieinntekter for egen regning endte på 5.302 mill. kroner i 2016, opp fra 5.188 mill. kroner i 2015. Økningen i premieinntekter for egen regning på 114 mill. kroner skyldes i tillegg til økt salg også at selskapet har hatt et mindre omfattende reassuranseprogram i 2016 enn i tidligere år.

Premiebestanden for SpareBank 1 Skadeforsikring er økt med 86 mill. kroner i 2016. For Privatmarkedet er bestandspremie økt med 80 mill. kroner, mens bestandspremie for Bedriftsmarkedet er økt med 6 mill. kroner.

Total premiebestand for SpareBank 1 Skadeforsikring pr 31. desember 2016 er 5.300 mill. kroner.

Erstatningskostnader og skadeprosent

Brutto erstatningskostnader utgjorde 3.015 mill. kroner i 2016, noe som er en reduksjon på 95 mill. kroner sammenlignet med 2015. Skadeprosenten er tilsvarende redusert med 1,5 prosentpoeng, til 56,3 %. Reduksjonen i brutto erstatningskostnader skyldes i hovedsak reduserte naturskader.

Selskapet har inntektsført 453 mill. kroner i avviklingsgevinster i 2016, mot 493 mill. kroner i 2015.

Oppdaterte modeller indikerer konservative erstatningsnivåer for Motor ansvar og Yrkesskade. Gitt at dette er en varig trend vil avviklingsgevinster gradvis realiseres.

Fravær av større naturskadehendelser i 2016 har redusert naturskadeerstatninger med 114 mill. kroner, sammenlignet med 2015.

I 2016 inntraff to storskader med erstatningssum på ca. 23 mill. kroner. I 2015 var det en storskade på 13,9 mill. kroner.

Driftskostnader

Selskapets brutto driftskostnader utgjorde 1.164 mill. kroner i 2016, tilsvarende en økning på 38 mill. kroner sammenlignet med 2015. Kostnadsprosenten er tilsvarende økt med 0,8 prosentpoeng, og endte på 21,6 % i 2016. Selskapets driftskostnader består av interne driftskostnader og provisjoner til distributørene.

Interne driftskostnader er økt med 49 mill. kroner i forhold til 2015. Økte driftskostnader skyldes hovedsakelig en økning i lønnskostnader som følge av selskapets bevisste satsing innenfor IKT, CRM/Kundedialog og Produkt og således bygge egen kompetanse på viktige områder. Selskapet har samtidig redusert kostnadene til eksterne konsulenter i 2016 sammenlignet med 2015. Markedsføringskostnadene er økt på grunn av større mediekjøp i forbindelse med kampanjer.

Provisjoner er redusert med 11 mill. kroner sammenlignet med fjoråret. Reduksjonen kommer hovedsakelig som en følge av lavere lønnsomhetsprovisjon til bankene.

Forvaltning av finansielle eiendeler og eiendommer

Ved utløpet av året utgjorde investeringsporteføljen 10.100 mill. kroner (11.400). Nedgangen i porteføljen i 2016

skyldes utbetaling av tilleggsutbytte til eier i september 2016. Aktivaallokeringen i porteføljen må ses i sammenheng med selskapets kapitalisering og tilhørende risikokapasitet, samt selskapets løpende risikostyring.

Finansresultatet ble 403 mill. kroner i 2016 (194), tilsvarende en finansavkastning på 3,9 % (1,8). Renteinstrumentene i porteføljen utgjorde 7,7 milliarder kroner. På tross av lavt rentenivå har det vært en relativt god renteavkastning i 2016. Porteføljen med omløpsobligasjoner hadde en avkastning på 2,4 % (1,0), mens rentepapirer som holdes til forfall hadde en avkastning på 3,4 % (3,8). Den reduserte avkastningen i hold til forfall-porteføljen skyldes at nye investeringer gjøres på et lavere rentenivå.

Ved utløpet av perioden var samlet aksjeeksponering på 1.000 mill. kroner (1.100). Den totale aksjeavkastningen ble 10,1 % (0,3). Den norske porteføljen hadde en avkastning på 15,3 %, mens den internasjonale hadde en avkastning på 8,8 %.

Eiendomsporteføljen utgjorde 1.300 mill. kroner (1.200) pr. 31. desember 2016, og ga en avkastning på 6,7 % i 2016 (5,2). Økt avkastning skyldes at nye signerte kontrakter gir høyere inntekter sammenlignet med eksisterende kontrakter, samt høyere verdiregulering i 2016 enn forrige år. Eiendomsporteføljen består i hovedsak av kontoreiendommer i Oslo, men inneholder også enkelte kontoreiendommer utenfor Oslo.

Risikoutnyttelsen i investeringsporteføljen er moderat, med vekt på å oppnå langsiktige stabile resultater. Porteføljen av rentepapirer har ikke vært utsatt for tap som følge av konkurs hos debitorer i 2016. Den internasjonale delen av investeringsporteføljen valutasiseres.

BALANSE OG KAPITALFORHOLD

SpareBank 1 Skadeforsikring hadde en totalbalanse ved utløpet av 2016 på 12.499 mill. kroner (13.899). SpareBank 1 Skadeforsikrings egenkapital utgjorde 3.536 mill. kroner (4.690) pr. 31. desember 2016.

SpareBank 1 Skadeforsikring AS utbetalte i 2016 tilleggsutbytte på 1.150 mill. kroner til morselskapet.

Egenkapitalavkastningen etter skatt endte på 28,0 % (23,4) i 2016. Solvensmarginen var 196,3 % og solvenskapitalen 3.503 mill. kroner.

I 2016 har få naturskadehendelser gitt et positivt naturskaderesultat på 45,4 mill. kroner som har økt naturskadefondet tilsvarende. Avsetning til naturskadefond pr. 31. desember 2016 er på 832 mill. kroner.

Styret vurderer konsernets kapitalsituasjon som god.

Kontantstrøm

Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter består i hovedsak av innbetalinger i form av premier og netto innbetaling/utbetaling ved salg av investeringsaktiva, med fradrag for erstatningsutbetalinger, kjøp av reassurans, administrasjonskostnader og skatt.

Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter var positiv i 2016 med 2.411 mill. kroner (1.489). Forsikringsvirksomheten har høy positiv kontantstrøm. Avviket mellom resultat før skattekostnad og operasjonell kontantstrøm skyldes foretakets art hvor investeringer i finansielle aktiva er en del av den operasjonelle driften.

Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter består i hovedsak av kjøp og salg av driftsmidler og immaterielle eiendeler. Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter var negativ med 15,6 millioner kroner i 2016 (negativ med 11,1 mil. kroner i 2015). Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter gjelder avgitt utbytte og var negativ med 2.380 mill. kroner i 2016 (negativ med 1.451 mill. kroner i 2015).

Netto kontantstrøm for året 2016 var positiv med 15 mill. kroner (27).

Solvens II

Det nye Solvens II regelverket trådte i kraft 1. januar 2016. Selskapet anses å være godt kapitalisert sett opp mot de nye regulatoriske kravene. Solvensmarginen ved utgangen av året var på 196 % basert på standardformelen. I løpet av 2016 har selskapet arbeidet videre med effektivisering av beregnings- og rapporteringsprosessen i forbindelse med Solvens II. Selskapet har for fjerde år på rad gjennomført en egenvurdering av risiko og solvens som ble oversendt Finanstilsynet i 2016.

RISIKOFORHOLD

Risikostyring og internkontroll er en løpende prosess for å sikre en forsvarlig drift styrt mot fastsatte mål. Risiko defineres som muligheten for at en hendelse kan påvirke konsernets måloppnåelse. For å forstå og håndtere risiko vurderes derfor både sannsynligheten for at hendelsen kan

inntreffe og konsekvenser av denne. Virksomheten har videreført sin sterke prioritering av risikostyring og internkontroll i 2016.

Selskapet er eksponert mot forsikringsrisiko gjennom den forsikringsmessige virksomheten, finansiell risiko knyttet til aktivaplasseringer, samt likviditetsrisiko og operasjonell risiko.

Forsikringsrisiko

Risikoen i en enkelt forsikringskontrakt er sannsynligheten for at en skadehendelse inntreffer, og usikkerheten i forhold til størrelsen på erstatningsbeløpet. SpareBank 1 Skadeforsikring har etablert klare retningslinjer for hvilke forsikringer som kan tegnes. Risikoen for at premienivået generelt ikke er tilfredsstillende overvåkes løpende i produkt- og aktuaravdelingen, og det utvikles stadig mer presise metoder for prissetting. Forsikringsrisikoen knyttet til store enkeltsaker eller hendelser styres gjennom den ordinære virksomhetens fullmakter og rapporteringslinjer.

Styret fastsetter årlig rammer for selskapets reassuranseprogram. Rammene fastsettes ut fra behovet for å beskytte egenkapitalen mot skadehendelser utover et beløp som anses som forsvarlig. Forsikringsrisikoen anses som moderat med de reassuransedekningene selskapet har kjøpt.

Selskapets aktuarer foretar beregninger og vurderinger av de forsikringstekniske avsetningene, og utvikler og vedlikeholder modeller og metoder for å estimere skader som er inntruffet, men ennå ikke innrapportert til selskapet. Det er en iboende risiko for at avsetningene ikke er tilstrekkelige, men selskapet jobber kontinuerlig for å forbedre de aktuarmessige metodene. Eksterne aktuarer benyttes periodisk for å foreta en ekstern gjennomgang av avsetningene.

Finansiell risiko

Finansiell risiko består av markedsrisiko, kredittrisiko og likviditetsrisiko.

MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko er risiko for at verdien av selskapets investeringsaktiva reduseres som følge av markedssvingninger. Markedsrisikoen i selskapet vurderes fortløpende ved bruk av stresstester. Styret har også vedtatt en investeringsstrategi der risikostyringen står sentralt. Investeringsstrategien er utformet slik at forvaltningen av kapitalen skal gi best mulig avkastning over

tid for eier innenfor et akseptabelt risikonivå. Investeringsstrategien ivaretar også lovpålagte krav til kapital og kapitalforvaltning. Selskapets tilgjengelige risikokapital skal til enhver tid tåle et kraftig, umiddelbart og samtidig verdifall i aksje- og renteporteføljene, samt et vesentlig fall i eiendomsverdiene. Plasseringer i obligasjoner som måles til amortisert kost i regnskapet skal bidra til en sikker og jevn avkastning. Selskapets investeringer er i tråd med styrevedtatte rammer og eksponeringen anses forsvarlig i forhold til den risikobærende evnen til selskapet.

KREDITTRISIKO

Kredittrisiko er risiko for tap som skyldes at selskapets motparter ikke oppfyller sine forpliktelser. For SpareBank 1 Skadeforsikring er kredittrisiko i hovedsak relatert til investeringer i obligasjonsmarkedet, samt mot motparter i derivatavtaler og mot reassurandører. Styret har vedtatt rammer for kredittrating innenfor de ulike utstedergruppene. Risikoen knyttet til sertifikat- og obligasjonsmarkedet er i hovedsak konsentrert om investeringer med såkalt "investment grade" ratet BBB eller bedre. Det er lagt vekt på at eksponeringen skal være diversifisert innenfor ulike sektorer og mot ulike debitorer for å unngå konsentrasjon av kredittrisiko.

Styring av selskapets kreditteksponering knyttet til reassurandører fremgår av selskapets reassuransestrategi. I reassuransestrategien stilles det krav til minimumsrating på A(-) fra S&P eller tilsvarende fra andre ratingbyråer, samtidig som eksponering til enkeltaktører skal vurderes. Det har i 2016 vært et stabilt reassuransemarked, uten vesentlig endring i rating for våre viktigste motparter.

Selskapets kredittrisiko anses som moderat.

LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko er risikoen for at selskapet ikke har likviditet til å møte betalingsforpliktelser ved forfall, eller at det oppstår tap som følge av at selskapet må selge eiendeler for å dekke likviditetsbehovet. For SpareBank 1 Skadeforsikring er likviditetsrisikoen i hovedsak knyttet til ekstraordinære erstatningsutbetalinger. Ved styring av likviditetsrisiko er hovedmålsettingen å sørge for at selskapet til enhver tid kan betale sine forpliktelser innen forfallsdato. Likviditeten er avhengig av hvor lang tid det vil ta å omgjøre verdien av finansielle plasseringer til kontanter. Selskapet har til enhver tid bankinnskudd for å møte kjente forpliktelser. I

tillegg vektlegges det at en stor del av finansielle investeringer foretas i verdipapirer som er lett omsettelige. Styret har vedtatt en egen likviditetsstrategi som regulerer rammer for bankinnskudd, samt investeringer i verdipapirer som er lett omsettelige. Selskapet har mulighet til å realisere lett omsettelige verdipapirer på kort tid hvis det skulle oppstå et ekstraordinært likviditetsbehov. Selskapets likviditetsrisiko anses som lav.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. For å redusere risikoen er virksomheten organisert med veldefinerte ansvarsområder og klare rapporteringslinjer. Selskapet har etablert rutiner for identifisering og oppfølging av selskapets operasjonelle risiko, og den årlige risikovurderingen behandles i styret. Selskapets internrevisor bistår selskapet med vurderinger av den operasjonelle risikoen.

ORGANISATORISKE FORHOLD

SpareBank 1 Skadeforsikring AS er et heleid datterselskap av SpareBank 1 Gruppen AS. Selskapet er ikke børsnotert. Styringen av virksomheten skjer i henhold til norsk lovgivning, selskapets vedtekter og interne etiske retningslinjer, samt de strategier, rammer og mål styret har trukket opp.

SpareBank 1 Gruppen har samlet skade- og livsforsikringsvirksomhetene så langt som det er hensiktsmessig innenfor gjeldende regelverk, under en felles ledelse. SpareBank 1 Skadeforsikring AS utkontrakterer store deler av sin virksomhet til SpareBank 1 Forsikring AS. En forutsetning for utkontraktering er at de fleste ansatte i SpareBank 1 Skadeforsikring AS har fått overført sitt ansettelsesforhold til SpareBank 1 Forsikring AS. Imidlertid har 28 ansatte med nøkkelfunksjoner fortsatt sitt ansettelsesforhold i skadeselskapet. SpareBank 1 Skadeforsikring kjøper derfor tjenester fra SpareBank 1 Forsikring AS, som fordeler sine kostnader ved utførelsen av leveransen til skadeselskapet etter fastsatte fordelingsnøkler.

Arbeidsmiljø og sykefravær

Arbeidsmiljøet i selskapet vurderes til å være godt.

Samarbeidet med de ansattes organisasjoner er tilfredsstillende, noe som bidrar positivt til driften og resultatene i 2016. Sykefraværet endte på 4,5 % (4,6).

I SpareBank 1 Gruppens etiske retningslinjer er det fastsatt regler for hvordan ansatte og tillitsvalgte skal varsle dersom de får kunnskap om forhold som er i strid med blant annet lover, forskrifter eller konsernets interne regler. Det er også etablert en egen varslingsrutine. Det ble i 2016 varslet i to slike saker i SpareBank 1 Gruppen, men ingen i SpareBank 1 Skadeforsikring AS.

Livsfasen og likestilling

Kvinneandelen i selskapet er på 50 %. I SpareBank 1 Forsikrings øverste ledergruppe på 10 medlemmer er det 3 kvinner. Styret i selskapet har i alt 7 medlemmer, og av disse er 2 kvinner.

Siden hoveddelen av de tidligere ansatte i SpareBank 1 Skadeforsikring AS nå har sitt ansettelsesforhold i SpareBank 1 Forsikring AS, vises det til årsberetningen i SpareBank 1 Forsikring AS for ytterligere beskrivelse av personal- og organisasjonsmessige forhold. Denne er offentliggjort på: <http://investor.SpareBank1.no>

SAMFUNNSANSVAR

SpareBank 1 Skadeforsikring forplikter seg til å ta hensyn til hvordan konsernets atferd påvirker mennesker, miljø og samfunn. Dette ansvaret stiller krav utover lovgivningen som finansmarkedet er underlagt.

Samfunnsansvaret dreier seg også om svindel- og skadeforebyggende tiltak, sikring av liv, helse og verdier, gode produkter til kundene, forretningsetikk, miljømessig påvirkning, kredittpolitikk, holdningsskapende arbeid og lokalt engasjement.

Å ta et aktivt samfunnsansvar innebærer å ha et langsiktig perspektiv på alle sider og konsekvenser av virksomheten i samfunnet. Selskapet opplever økte forventninger til hvordan virksomheten drives fra kunder, eiere, samarbeidspartnere og media. Det stilles stadig høyere krav til rapportering og åpenhet rundt bærekraftig virksomhetsstyring. I den forbindelse startet selskapet i 2016 arbeidet med en tydelig strategi for samfunnsansvar og bærekraft, som skal bygge videre på grunnfilosofien til SpareBank 1 - bankene som en engasjert og ansvarlig samfunnsaktør.

Arbeidet har ledet frem til en visjon for bærekraft i SpareBank 1 Forsikring: "Vi har et bankende hjerte for trygge og livskraftige lokalsamfunn".

Gjennom en vesentlighetsanalyse er det definert noen hovedområder som i løpet av 2017 skal kvalitetssikres og konkretiseres. Selskapets strategi og hovedområdene vil knyttes sammen med FNs 17 bærekraftsmål, og det vil bli vurdert hvilke internasjonale prinsipper selskapet skal slutte seg til. SpareBank 1 Forsikring AS skal settes tydelige mål og delmål for virksomheten, etablere en tiltaksplan med tilhørende KPIer, og utarbeide plan for kommunikasjon og rapportering av selskapets bærekraftsarbeid.

Arbeidstakerrettigheter og sosiale forhold

SpareBank 1 Skadeforsikring har lagt til rette slik at ansatte får en god balanse mellom arbeid og fritid, personlig utvikling og ulike livsstilsaktiviteter. Konsernet har også inngått avtale om inkluderende arbeidsliv.

Det ytre miljø

SpareBank 1 Skadeforsikring har en begrenset påvirkning på det ytre miljøet. Påvirkningen skjer blant annet gjennom avfall, energibruk, reisevirksomhet, transport, materialvalg, innkjøp og vannforbruk. SpareBank 1 Gruppen utarbeider årlig et klimaregnskap basert på det samlede energiforbruket knyttet til daglig drift av virksomheten. SpareBank 1 Gruppen er miljøfyrtårnsertifisert og tilfredsstillende derfor alle kravene som stiftelsen Miljøfyrtårn stiller til denne type virksomhet.

Bekjempelse av korrupsjon

Konsernets etiske retningslinjer, som er en del av ansettelseskontrakten, beskriver hvordan medarbeiderne skal forholde seg til gaver, kunder og representasjon. Det er utarbeidet et eget e-kurs på etikk som er obligatorisk for alle nyansatte. Konsernet har også rutiner for varsling av kritikkverdige forhold og sikkerhetsbrudd.

For øvrig vises det til SpareBank 1 Gruppen AS sin årsberetning for 2016 for ytterligere beskrivelse av hvordan samfunnsansvar praktiseres innenfor konsernet. Denne er offentliggjort på: <http://investor.SpareBank1.no>

DISPONERING AV RESULTAT ETTER ANDRE RESULTATKOMPONENTER

SpareBank 1 Skadeforsikring AS' totalresultat er 1 071 mill. kroner i 2016. Styret foreslår resultatet disponert slik:

Avgitt konsernbidrag 1 071 mill. kroner.

FREMTIDSUTSIKTER

Skadeforsikringsmarkedet er fortsatt preget av god lønnsomhet og høy kundetilfredshet. Makrobildet for norsk skadeforsikring vurderes fortsatt som godt til tross for lavere oljepris og noe økt usikkerhet for deler av norsk næringsliv. SpareBank 1 Skadeforsikring forventer i tiden fremover fortsatt sterk konkurranse fra etablerte aktører, samt fra en rekke nye selskaper som utfordrer de tradisjonelle selskapene.

God styring mot lønnsomhetsmål, god kunde- og risikoseleksjon og risikoprisering har bidratt til tilfredsstillende lønnsomhet i 2016. Det er forventet at disse faktorene sammen med brukervennlige systemer og god kjennskap til kundenes behov vil sikre god lønnsomhet også i 2017.

Endringen i forsikringskundernes adferd, vist gjennom stadig færre besøk i bankfilialene og økende krav til enkelhet, krever at selskapet investerer i innovative og brukervennlige løsninger. I 2016 har det blitt lagt et viktig grunnlag for å tilby nye digitale tjenester, både gjennom eksisterende og nye kanaler. Ved hjelp av intern kompetanse og nye partnere vil det være mulig å bygge videre på dette i 2017 for å realisere kunde- og forretningsverdi. Årets leveranser vil være sentrale i den eskalerende digitaliseringen i bransjen og i å sikre SpareBank 1 en ledende posisjon innen digital innovasjon.

For å realisere vekstpotensialet satser selskapet i 2017 ytterligere på nysalg, mersalg og kryssalg av forsikring til SpareBank 1 bankkunder, LO-medlemmer og eksisterende forsikringskunder.

Økt kundefokus og digitalisering understøtter også SpareBank 1 Skadeforsikrings målsetting om å ha markedets mest tilfredse og lojale kunder. Førsteplassen på EPSI Kundetilfredshetsundersøkelse viser at SpareBank 1 Skadeforsikring har lykket med denne målsettingen.

Solvens II regelverket som trådte i kraft 1. januar 2016 er omfattende og stiller store krav til forsikringselskapenes

beregning av kapitalbehov, risikostyring og rapportering. Beregninger viser at SpareBank 1 Skadeforsikring er godt kapitalisert for å imøtekomme fremtidige vekstambisjoner.

Selskapets finansielle avkastning i 2016 har vært tilfredsstillende. Selskapets kapitalforvaltningsmodell har gjennom tid bidratt til en effektiv og solid forvaltning med moderat risiko, og det forventes et vesentlig resultatbidrag fra finansielle investeringer også i 2017. Styret tar imidlertid

hensyn til at det er betydelig usikkerhet knyttet til vurderinger av fremtidige forhold ved finansielle investeringer.

Styret ønsker å takke alle medarbeiderne i konsernet, SpareBank 1- bankene, LO - forbund og øvrige samarbeidspartnere og interessenter for god innsats og godt samarbeid i 2016.

Oslo 3. mars 2017

Styret i SpareBank 1 Skadeforsikring AS

Erik Gjellestad (leder)

Knut Francke

Kari Elise Gisnås

Lars Marthinsen

Ellen Stensrud

Glenn Sæther

Ole Jørgen Ørjavik

Turid Grotmoll (adm.dir.)

Styret i SpareBank 1 Skadeforsikring

Erik Gjellestad
Styrets leder

Kari Elise Gislås

Knut W. Francke

Lars Marthinsen

Glenn Sæther

Ellen Stensrud

Ole Jørgen Ørjavik

Turid Grotmoll
Adm. direktør

Styrende organer i SpareBank 1 Skadeforsikring AS

STYRET

Erik Gjellestad	Styrets leder
Knut W. Francke	Medlem
Kari Elise Gisnås	Medlem
Ellen Stensrud	Medlem
Ole Jørgen Ørjavik	Medlem
Glenn Sæther	Medlem
Lars Marthinsen	Medlem/ansatterrepresentant
Sigurd Aune	Varamedlem
Egil André Aas	Varamedlem
Bjørn Engaas	Varamedlem
Marianne Leufstedt Eidal	Varamedlem/ansatterrepresentant

På ordinær generalforsamling 6. april 2016 ble det, som følge av ny finansforetakslov, besluttet å avvikle Kontrollkomiteén og Representantskapet som selskapsorgan. Begge organene ble dermed avviklet fra nevnte dato.

Årsregnskap og noter for 2016

SpareBank 1 Skadeforsikring

NØKKELTALL

		2016	2015	2014	2013	2012
Brutto forfalte premier		5 400,1	5 329,9	5 393,5	5 403,9	5 600,4
Brutto opptjent premier		5 359,0	5 378,9	5 388,2	5 473,8	5 549,9
Forfalte premie for egen regning		5 356,7	5 147,7	5 114,8	4 726,4	5 122,5
Premieinntekter for egen regning		5 302,4	5 188,3	5 102,2	4 779,9	5 073,1
Brutto påløpte erstatninger		3 015,0	3 110,2	2 591,7	3 338,5	4 392,0
Erstatninger for egen regning		3 066,7	3 102,7	2 567,7	2 980,5	3 970,9
Brutto driftskostnader		1 158,4	1 126,2	1 037,2	988,2	1086,7
Netto driftskostnader		1 122,3	1 099,4	1 010,0	866,7	1012,9
Andreinntekter/kostnader		3,4	9,0	11,4	14,1	14,3
Netto finansinntekter		402,6	194,2	428,9	498,1	537,6
Driftsresultat før sikkerhetsavsetninger mv.		1 116,7	1 055,1	1 666,4	1071,4	226,8
Resultat før skatt		1 447,1	1 279,4	1 829,0	1243,5	618,9
Resultat etter skatt		1 138,8	939,5	1 376,7	883,2	476,1
Skadeprosent brutto	(1)	56,3 %	57,8 %	48,1 %	61,0 %	79,1 %
Kostnadsprosent brutto	(2)	21,6 %	20,9 %	19,2 %	18,1 %	19,6 %
Combined ratio brutto	(3)	77,9 %	78,8 %	67,3 %	79,0 %	98,7 %
Skadeprosent for egen regning		57,8 %	59,8 %	50,3 %	62,4 %	78,3 %
Kostnadsprosent for egen regning		21,2 %	21,2 %	19,8 %	18,1 %	20,0 %
Combined ratio for egen regning	(4)	79,0 %	81,0 %	70,1 %	80,5 %	98,2 %
Solvenskapital - Finanstilsynet	(5)	3 503,0	3 586,8	3 471,9	3 180,0	2 893,0
Solvensmargin -Finanstilsynet	(6)	196,0 %	421,2 %	422,4 %	375,9 %	330,4 %
Erstatningsreserver for egen regning		3 770,1	4 082,6	4 295,8	4 944,0	5 205,9
Skadereserveprosent for egen regning	(7)	70,4 %	79,3 %	84,0 %	104,6 %	101,6 %
Forvaltningskapital		12 499,5	13 899,3	14 731,7	14 814,2	14 828,0
Kapitaldekning	(8)		46,4 %	43,1 %	41,0 %	37,1 %
Egenkapital		3 536,2	4 036,9	3 984,9	3 667,3	3 643,5
Egenkapitalavkastning til eierne	(9)	28,0 %	23,4 %	36,0 %	24,2 %	13,6 %

(1) Brutto påløpte erstatninger i prosent av brutto opptjent premie.

(2) Brutto forsikringsrelaterte driftskostnader i prosent av brutto opptjent premie.

(3) Summen av brutto kostnadsprosent og brutto skadeprosent.

(4) Summen av skadeprosent fer og kostnadsprosent fer

(5) Fra 2016 beregnet etter Solvens II-regelverket. Tidligere år etter Finanstilsynets forskrifter

(6) Fra 2016 beregnet etter Solvens II-regelverket. Tidligere år etter Finanstilsynets forskrifter

(7) Erstatningsreserver fer i prosent av forfalt premie fer

(8) Ansvarlig kapital beregnet etter Finanstilsynets forskrifter i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag.

(9) Egenkapitalavkastning er resultat etter skatt/gjennomsnittlig egenkapital.

Historiske tall er omarbeidet for sammenligningsformål og det kan forekomme avvik i forhold til selskapets årsrapporter fra tidligere år.

RESULTATREGNSKAP

Morselskapet			Konsernet		
31.12.2016	31.12.2015	NOK 1 000	Note	31.12.2016	31.12.2015
TEKNISK REGNSKAP					
1. Premieinntekter mv.					
5 358 982	5 378 893	1.1. Opptjente bruttopremier	6	5 358 982	5 378 893
-56 614	-190 641	1.2 - Gjenforsikringsandel av opptjente bruttopremier	6	-56 614	-190 641
5 302 368	5 188 253	Sum premieinntekter for egen regning		5 302 368	5 188 253
4 077	8 756	2. Andre forsikringsrelaterte inntekter		4 077	8 756
3. Erstatningskostnader					
-3 015 029	-3 110 227	3.1 Brutto erstatningskostnader	6	-3 015 029	-3 110 227
-51 714	7 571	3.2 -Gjenforsikringsandel av brutto erstatningskostnader	6	-51 714	7 571
-3 066 743	-3 102 656	Sum erstatningskostnader for egen regning		-3 066 743	-3 102 656
4. Forsikringsrelaterte driftskostnader					
-621 141	-619 405	4.1 Salgskostnader	23	-621 141	-619 405
-537 298	-501 360	4.3 Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader inkl. provisjoner for mottatt gjenforsikring		-537 298	-501 360
36 093	26 826	4.4 - Mottatte provisjoner for avgitt gjenforsikring og gevinstandeler		36 093	26 826
-1 122 345	-1 093 939	Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		-1 122 345	-1 093 939
-678	-5 226	5. Andre forsikringsrelaterte driftskostnader		-678	-5 226
1 116 679	995 187	Resultat av teknisk regnskap før sikkerhetsavsetninger		1 116 679	995 187
6. Endring i avsetning for andre tekniske avsetninger					
-	10 001	Endring i sikkerhetsavsetning		-	10 001
-69 791	-7 424	Endring i avsetning til andre tekniske avsetninger	27	-69 791	-7 424
-69 791	2 577	Sum endring i sikkerhetsavsetning mv.		-69 791	2 577
1 046 889	997 764	7. Resultat av teknisk regnskap		1 046 889	997 764
IKKE-TEKNISKE REGNSKAP					
8. Netto inntekter fra investeringer					
133	11	8.1 Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilkn foretak og felleskntr foretak		-	-
211 769	239 724	8.2 Renteinntekt og utbytte mv på finansielle eiendeler	10	211 769	239 724
20 355	16 322	8.3 Netto driftsinntekt fra eiendom		70 172	57 623
20 570	-288 115	8.4 Verdiendringer på investeringer	10,17	36 742	-285 026
90 830	203 105	8.5 Realisert gevinst og tap på investeringer	10	90 830	203 105
-6 938	-21 222	8.6 Administrasjonskostnader knyttet til investeringer, herunder rentekostnader		-6 938	-21 222
336 719	149 825	Sum netto inntekter fra investeringer		402 575	194 203
-	89 306	9. Andre inntekter		-	89 306
-2 404	-1 893	10. Andre kostnader		-2 404	-1 893
334 315	237 238	11. Resultat av ikke-teknisk regnskap		400 171	281 617
1 381 203	1 235 002	12. Resultat før skattekostnad		1 447 059	1 279 380
-308 986	-342 857	13. Skattekostnad	20	-308 218	-339 889
1 072 217	892 145	14. Resultat før andre resultatkomponenter		1 138 841	939 491
15. Andre resultatkomponenter					
-2 000	8 345	15.3 Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger	19	-2 000	8 345
500	-2 253	15.8 Skatt på andre resultatkomponenter		500	-2 253
1 070 717	898 237	16. TOTALRESULTAT		1 137 341	945 583

BALANSE

Morselskapet			Konsernet		
31.12.2016	31.12.2015	NOK 1 000	Note	31.12.2016	31.12.2015
EIENDELER					
1. IMMATERIELLE EIENDELER					
35 124	31 420	1.2 Andre immaterielle eiendeler	18	35 124	31 420
35 124	31 420	Sum immaterielle eiendeler		35 124	31 420
2. INVESTERINGER					
2.1 Bygninger og andre faste eiendommer					
2.1.1 Investeringseiendommer					
		2.2 Datterforetak, tilknyttet foretak og felleskontrollerte foretak	17	1 264 576	1 239 152
964 344	964 344	2.2.1 Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	17	168	228
100 599	23 281	2.2.2 Fordringer på foretak og verdipapirer utstedt av datterforetak mv		68 065	0
2.3 Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost					
1 311 348	1 454 767	2.3.1 Investeringer som holdes til forfall	11, 15	1 311 348	1 454 767
396 313	161 741	2.3.2 Utlån og fordringer	11,15	396 313	161 741
2.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi					
1 020 443	1 133 092	2.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	11,12,14,16	1 020 443	1 133 092
5 944 631	7 362 596	2.4.2. Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	11,12,14	5 944 631	7 362 596
0	113	2.4.4 Finansielle derivater	11,,13	0	113
97 436	11 336	2.4.5 Andre finansielle eiendeler	11,12,14	97 436	11 336
9 835 114	11 111 269	Sum investeringer		10 102 980	11 363 024
3. GJENFORSIKRINGSANDEL AV BRUTTO					
0	67 966	3.1 Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie	8	0	67 966
446 136	619 248	3.2 Gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning	8	446 136	619 248
446 136	687 214	Sum gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelsler		446 136	687 214
4. FORDRINGER					
1 580 865	1 528 442	4.1.1 Forsikringstakere	9	1 580 865	1 528 442
53 118	-3 224	4.2 Fordringer i forbindelse med gjenforsikring	9	53 118	-3 224
31 821	39 376	4.3 Andre fordringer	22	36 634	58 506
1 665 804	1 564 594	Sum fordringer		1 670 617	1 583 724
5. ANDRE EIENDELER					
5.1 Varige driftsmidler					
119 893	141 774	5.2 Bank		231 287	216 642
2 753	2 253	5.3 Eiendeler ved skatt	20	12 980	11 356
122 646	144 027	Sum andre eiendeler		244 639	227 998
6. FORSKUDDSBETALTE KOSTNADER OG OPPTJENTE IKKE MOTTATTE INNTEKTER					
0	5 900			0	5 900
12 104 823	13 544 424	SUM EIENDELER		12 499 495	13 899 281

BALANSE

Morselskapet				Konsernet	
31.12.2016	31.12.2015	NOK 1 000	Note	31.12.2016	31.12.2015
EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER					
7. INNSKUTT EGENKAPITAL					
132 000	132 000	7.1 Aksjekapital	29	132 000	132 000
367 458	367 458	7.2 Overkursfond	29	367 458	367 458
319 243	319 243	7.4 Annen innskutt egenkapital	29	319 243	319 243
818 701	818 701	Sum innskutt egenkapital		818 701	818 701
8. OPPTJENT EGENKAPITAL					
831 626	786 177	8.1.3 Avsetning til naturskadepapital	26	831 626	786 177
241 891	243 613	8.1.4 Avsetning til garantiordningen	26	241 891	243 613
1 264 357	2 526 588	8.2 Annen opptjent egenkapital		1 643 958	2 842 388
2 337 874	3 556 379	Sum opptjent egenkapital		2 717 475	3 872 178
3 156 576	4 375 080	Sum egenkapital		3 536 176	4 690 880
10. BRUTTO FORSIKRINGSFORPLIKTELSER					
2 158 539	2 117 453	10.1 Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	7	2 158 539	2 117 453
4 216 267	4 701 806	10.3 Brutto erstatningsavsetning	7	4 216 267	4 701 806
709 442	560 766	Andre tekniske avsetninger	27	709 442	560 766
7 084 249	7 380 026	Sum brutto forsikringsforpliktelse		7 084 249	7 380 026
11. AVSETNING FOR FORPLIKTELSER					
-3 829	-5 219	11.1 Pensjonsforpliktelser	19	-3 829	-5 219
-0	80 717	11.2.1 Betalbar skatt	20	1 847	83 904
208 274	220 537	11.2.2 Forpliktelser ved utsatt skatt	20	218 494	232 663
204 445	296 035	Sum avsetning for forpliktelser		216 512	311 348
13. FORPLIKTELSER					
1 392 470	1 270 923	13.5 Forpliktelser til foretak i samme konsern		1 392 470	1 270 923
63 116	43 983	13.1 Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring		63 116	43 983
2 412	17 299	13.2 Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring		2 412	17 299
1 322	70 009	13.4 Finansielle derivater	11, 13	1 322	70 009
176 221	60 999	13.5 Andre forpliktelser		179 225	84 742
1 635 540	1 463 213	Sum forpliktelser		1 638 545	1 486 956
24 013	30 070	14. PÅLØPTE KOSTNADER OG MOTTATTE IKKE OPPTJENTE INNTEKTER		24 013	30 070
12 104 823	13 544 424	SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER		12 499 495	13 899 281

Oslo 3. mars 2017

Styret i SpareBank 1 Skadeforsikring AS

Erik Gjellestad (leder)

Knut Francke

Kari Ellse Gishås

Lars Marthinsen

Ellen Stensrud

Glenn Sæther

Ole Jørgen Ørjavik

Turid Grotmoll (adm.dir.)

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Morselskapet			Konsernet	
31.12.2016	31.12.2015	NOK 1 000	31.12.2016	31.12.2015
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER				
1 381 203	1 235 002	Resultat av ordinær virksomhet før skattekostnad	1 447 059	1 279 380
11 920	10 561	Avskrivninger og nedskrivninger	11 920	10 561
-	-	- Tilgang investeringseiendommer	-9 843	-30 364
-	-	- Verdiregulering investeringseiendommer	-16 172	-3 088
-7 344	-21 643	Betalte rentekostnader	-7 344	-21 643
190 141	337 383	Mottatte renteinntekter	190 141	337 383
1 390	-9 293	Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn-/utbetalinger	1 390	-9 293
-80 717	-50 450	Periodens betalte skatter	-80 717	-50 450
-1 500	6 092	Direkte netto pensjonsføring under andre resultatkomponenter	-1 500	6 092
-	-	- Årsoppgjør eiendommer ført direkte mot EK	-2 823	119
-	-81 201	Korreksjon sikkerhetsavsetning til EK	-	-81 201
-68 504	-	- EK korrigeret til fonds for selbærende ordninger	-68 504	-
-	-	- Korrigering eiendommer skatt mot EK	-	-1 079
-1 070 717	-898 237	Avsatt til konsernbidrag totalresultat morselskapet	-1 070 717	-898 237
-	5 588	Avsatt for mye konsernbidrag 2014 ført mot EK	-	5 588
-	-	- Mottatt fordringer på foretak i samme konsern	-	123
-77 318	-5 182	Utbetalt fordringer på foretak i samme konsern	-68 065	-
-5 746 035	-9 614 837	Tilgang av verdipapirer til virkelig verdi	-5 746 035	-9 614 837
7 227 875	10 269 885	Vederlag ved avhending av verdipapirer til virkelig verdi	7 227 875	10 269 885
-385 558	-278 572	Tilgang av verdipapirer som holdes til forfall	-385 558	-278 572
282 000	179 552	Vederlag av avhending av verdipapirer som holdes til forfall	282 000	179 552
39 468	365 398	Netto endring verdipapirer til virkelig verdi	39 468	365 398
-86 100	93 540	Endring andre finansielle eiendeler	-86 100	93 540
1 023 152	238 161	Endring av tidsavgrensingsposter	1 050 035	260 518
-295 777	-330 545	Endring forsikringstekniske avsetninger	-295 777	-330 545
2 337 578	1 451 203	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	2 410 731	1 488 830
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER				
-23 696	-11 969	Tilgang immaterielle eiendeler	-23 696	-11 969
8 073	914	Avgang immaterielle eiendeler	8 073	914
-15 623	-11 055	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-15 623	-11 055
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER				
36 626	18 028	Mottatt konsernbidrag	-	-
-1 150 000	-	- Utbytte til konsern september 2016	-1 150 000	-
-1 230 462	-1 450 778	Avgitt konsernbidrag	-1 230 463	-1 450 778
-2 343 836	-1 432 750	Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	-2 380 463	-1 450 778
-21 881	7 398	Netto kontantstrøm for perioden	14 645	26 997
141 774	134 376	Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter 01.01.	216 642	189 645
119 893	141 774	Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter 31.12	231 287	216 642

EGENKAPITAL

MOR	Aksjekapital	Overkursfond	Annen innskutt egenkapital	Naturskade kapital	Garanti avsetning	Annen opptjent egenkapital	Total egenkapital
NOK 1000							
Pr 31 12 15	132 000	367 458	319 243	786 177	243 613	1 872 630	3 721 122
Sikkerhetsavsetn omklass til egenkapital						653 958	
Pr 01 01 16	132 000	367 458	319 243	786 177	243 613	2 526 588	4 375 080
Res før andre reskomp						1 072 217	
Estimatavvik pensjoner						(2 000)	
Skatt på andre res komp						500	
Totalresultat						1 070 717	1 070 717
Naturskadeavsetning				45 449		(45 449)	
Garantiavsetning					(1 722)	1 722	
Avgitt tilleggsutbytte						(1 150 000)	(1 150 000)
Avgitt konsernbidrag						(1 070 717)	(1 070 717)
Korrigering tidligere års feil						(68 504)	(68 504)
Pr 31 12 16	132 000	367 458	319 243	831 626	241 891	1 264 357	3 156 576
KONSERN							
Pr 31 12 15	132 000	367 458	319 243	786 177	243 613	2 188 430	4 036 922
Sikkerhetsavsetn omklass til egenkapital						653 958	
Pr 01 01 16	132 000	367 458	319 243	786 177	243 613	2 842 388	4 690 880
Res før andre reskomp						1 138 841	
Estimatavvik pensjoner						(2 000)	
Skatt på andre res komp						500	
Totalresultat						1 137 341	1 137 341
Naturskadeavsetning				45 449		(45 449)	
Garantiavsetning					(1 722)	1 722	
Avgitt tilleggsutbytte						(1 150 000)	(1 150 000)
Avgitt konsernbidrag						(1 070 717)	(1 070 717)
Korrigering tidligere års feil						(71 327)	(71 327)
Pr 31 12 16	132 000	367 458	319 243	831 626	241 891	1 643 958	3 536 177

Det ble i 2016 avdekket at det over år, var avsatt for lite til fond for selvberende ordninger, totalt 68,5 mill. kroner. Feilen ble korrigert direkte mot egenkapitalen.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 1 – REGNSKAPSPRINSIPPER

GENERELT

Konsernregnskapet til SpareBank 1 Skadeforsikring konsern består av SpareBank 1 Skadeforsikring AS, eiendomsdøtre og aksjer i felles kontrollert virksomhet. Konsernregnskapet og selskapsregnskapet til SpareBank 1 Skadeforsikring AS er utarbeidet i samsvar med forskrift om årsregnskap for skadeforsikringselskap. Etter årsregnskapsforskriften skal regnskapene, med enkelte unntak, avlegges etter EU-godkjente IFRSer.

Årsregnskapsforskriften ble i 2015 endret med virkning fra 2016. Endringen kom som en følge av innføringen av Solvens II. Den største endringen var at sikkerhetsavsetningen ble oppløst for regnskapsformål. Skattemessig er det ikke fremmet forslag til nye skatteregler med virkning fra 2016. Endringen i regnskapsregelverket anses som en prinsippendring og sikkerhetsavsetningen pr 31 12 15 er flyttet til annen opptjent egenkapital, redusert for utsatt skatt. De øvrige bestemmelsene i årsregnskapsforskriften er i hovedsak en videreføring av tidligere forskrift. Antall forsikringsbransjer det skal gis spesifiserte opplysninger om er utvidet. I tillegg er bestemmelsen om beregning av, og overføring av allokert investeringsavkastning fra det ikke-tekniske regnskapet til det tekniske regnskapet, fjernet.

Adgangen etter årsregnskapsforskriften § 3-12 om å fravike enkelte bestemmelser i de internasjonale standardene etter forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder (forenklingsforskriften) § 3-1 og § 3-2 nr 1 og nr 9, er benyttet.

Konsern- og selskapsregnskapet er utarbeidet på grunnlag av historisk kost, med unntak av følgende:

- finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet måles til virkelig verdi
- derivater måles til virkelig verdi
- i konsernregnskapet måles investeringseiendommer til virkelig verdi

Som følge av avrundingsdifferanser kan det være at tall og prosentsatser ikke alltid lar seg summere helt nøyaktig.

KONSOLIDERING

SpareBank 1 Skadeforsikring konsern består, i tillegg til morselskapet SpareBank 1 Skadeforsikring AS, av:

- Falck Ytters Plass Eiendom AS – 100 %
- Herkules Tomt AS – 100 %
- Teglverkstomta AS – 100 %
- Tårnhuset AS – 100 %
- Bøler Senter Næring AS – 100 %
- Kongeveien 49 Kolbotn AS – 100 %
- Grev Wedelsgate 2 AS – 100 %
- Jernbanetorget 2 AS – 100 %
- Hammersborggata 9 AS – 50 % (50 % eid av SpareBank 1 Forsikring AS)
- Storgt 33 AS – 11 % (89 % eid av SpareBank 1 Forsikring AS)

Disse selskapene avlegger sine selskapsregnskap etter regnskapslovens regler for små foretak. Selskapene er eiendomsselskaper.

Konsernregnskapet er utarbeidet etter bruttometoden og viser konsernet som om det er en økonomisk enhet. Konserninterne mellomværende og transaksjoner elimineres i konsernregnskapet.

Andelene i Hammersborggata 9 AS og Storgata 33 AS er behandlet som felleskontrollert virksomhet ettersom selskapet gjennom avtale utøver kontroll sammen med SpareBank 1 Forsikring AS. Disse andelene er i konsernregnskapet ført etter bruttometoden.

I konsernregnskapet blir eierandelene i datterselskap og felleskontrollert virksomhet behandlet som investeringseiendommer. I selskapsregnskapet til SpareBank 1 Skadeforsikring AS regnskapsføres eierandelene ved bruk av kostmetoden.

SEGMENTRAPPORTERING

I henhold til IFRS 8 fastsettes segmentene basert på konsernets interne organisasjonsmessige ledelsesstruktur og rapporteringsstruktur til øverste beslutningstaker. Konsernet rapporterer to virksomhetssegmenter som følges opp av ledere som er ansvarlige for segmentresultatene.

INNREGNING AV INNTEKTER OG KOSTNADER

Forsikringspremier

Forsikringspremier inntektsføres i takt med forsikringsperioden. Opptjent bruttopremie omfatter alle beløp som selskapet i perioden har mottatt eller har til gode for forsikringsavtaler hvor forsikringsperioden er påbegynt før periodens avslutning, redusert for forfalt premie som vedrører neste periode.

Gjenforsikring

Premie for avgitt gjenforsikring reduserer opptjent bruttopremie og periodiseres i takt med forsikringsperioden.

Erstatningskostnader

Erstatningskostnadene består av betalte bruttoerstatninger redusert for gjenforsikringsandel og endring i brutto erstatningsavsetning, også redusert for gjenforsikringsandel. Direkte og indirekte skadebehandlingskostnader inngår i erstatningskostnadene. Erstatningskostnadene inneholder avviklingsgevinst/-tap på tidligere års avsetninger.

Forsikringsrelaterte driftskostnader

Forsikringsrelaterte driftskostnader består av salgskostnader og administrasjonskostnader redusert for provisjoner for avgitt gjenforsikring.

FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER

Forsikringskontrakter skal vurderes etter IFRS 4. Standarden inneholder ikke spesifikke vurderingsregler utover for enkelte mindre forhold. Det tillates anvendelse av regnskapsprinsipper som er anvendt i tidligere årsregnskap.

Forsikringstekniske avsetninger er vurdert i henhold til forskrift om årsregnskap for skadeforsikringselskaper § 3-5.

Avsetning for ikke opptjent bruttopremie

Avsetning for ikke opptjent bruttopremie er en periodisering av forfalt premie. Avsetningen er summen av de uopptjente deler av forfalt premie. Det blir ikke gjort fradrag for kostnader av noe slag før den forfalte premie er periodisert.

Brutto erstatningsavsetning

Erstatningsavsetningen er avsetning for forventede erstatningskrav på skader som er meldt, men ikke ferdig oppgjort (RBNS – reported but not settled), samt for skader som er inntruffet, men ennå ikke meldt ved regnskapsperiodens utløp (IBNR -

incurred but not reported). Erstatningsavsetningen inneholder også avsetning for forventede indirekte skadebehandlingskostnader (ULAE).

Avsetningene til de kjente skadene vurderes av oppgjørsapparatet, mens IBNR-avsetningen er basert på erfaringstall for etteranmeldte skader. Beregning av erstatningsavsetningene er basert på bruk av erfaringsdata der det tas utgangspunkt i hvordan erstatningskostnadene utvikler seg over tid. Dette vil omfatte utviklingen i både avsetninger for meldte skader og for etteranmeldte skader. For beregning av erstatningsavsetningen bygges det opp statistiske modeller basert på erfaringstall og informasjon om porteføljeutvikling.

Det foretas også måling i etterkant for å vurdere estimatene for erstatningsavsetning opp mot utviklingen i de forskjellige elementene som inngår i beregningene; betalte erstatninger, individuelt avsatte skadereserver for meldte skader og IBNR.

Neddiskontering av erstatningsavsetninger gjennomføres ikke.

Tilstrekkelighetstest

Det gjennomføres en årlig tilstrekkelighetstest for å kontrollere at nivået på avsetningene er tilstrekkelige sammenlignet med selskapets forpliktelser. Et eventuelt avvik mellom opprinnelig avsetning og tilstrekkelighetstesten medfører avsetning for ikke avløpt risiko.

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser klassifiseres som eiendel i balansen. Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie og gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning utgjør gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser. Gjenforsikringsandelen skal reduseres med forventet tap på krav basert på objektive bevis for verdifall.

FINANSIELLE EIENDELER

Finansielle eiendeler innregnes i balansen når konsernet blir part i eiendelens kontraktmessige betingelser. Alminnelig kjøp og salg av finansielle eiendeler er regnskapsført på transaksjonsdagen. Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktmessige rettene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen utløper, eller når konsernet overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all eller tilnærmet all risiko og fortjenestemulighet knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Finansielle eiendeler klassifiseres i en av følgende kategorier:

- til virkelig verdi over resultat
- investeringer som holdes til forfall
- lån og fordringer

Klassifiseringen avhenger av hensikten med eiendelen. Alle finansielle eiendeler måles ved førstegangsinnregning til virkelig verdi. Transaksjonskostnadene for eiendeler som klassifiseres i til virkelig verdi over resultat resultatføres, mens kostnadene for alle andre eiendeler tillegges virkelig verdi.

Til virkelig verdi over resultat

Denne kategorien har to underkategorier; finansielle eiendeler holdt for handelsformål og finansielle eiendeler ledelsen har øremerket til denne kategorien (fair value option). Alle finansielle eiendeler kan øremerkes til virkelig verdi over resultat dersom

- klassifiseringen reduserer mismatch i måling eller innregning som ellers ville ha oppstått som følge av ulike regler for måling av eiendeler og forpliktelser
- de finansielle eiendelene inngår i en portefølje som løpende måles og rapporteres til virkelig verdi

I tråd med styrets investeringsstrategi har man etablert en investeringsportefølje som er øremerket til virkelig verdi ved førstegangsinnregning. Porteføljen styres løpende og verdsettes til virkelig verdi. Status på virkelig verdi rapporteres jevnlig til ledelsen og styret.

Porteføljen *holdt for handelsformål* består av finansielle eiendeler anskaffet før etableringen av investeringsporteføljen øremerket til virkelig verdi over resultat.

Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultat måles til virkelig verdi på balansetidspunktet. Endringer i virkelig verdi innregnes over resultat.

Finansielle derivater inngår som en integrert del av forvaltningen av aksje- og obligasjonsporteføljen for å oppnå den ønskede avkastnings- og risikoprofil. Alle derivater innregnes til markedsverdi på kontraktsdato. Etterfølgende måling skjer til virkelig verdi og verdiendringer innregnes i resultatet. Sikringsbokføring gjennomføres ikke, selv om man foretar økonomisk sikring.

Investeringer som holdes til forfall

Investeringer som holdes til forfall er ikke-derivative instrumenter notert i et aktivt marked med faste eller bestembare betalinger og forfallstidspunkt, som foretaket har evne og vilje til å holde til forfall. Investeringer som holdes til forfall måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden.

Lån og fordringer

Investeringer i kategorien lån og fordringer er ikke-derivative instrumenter med faste eller bestembare betalinger som ikke er notert i et aktivt marked. Lån og fordringer måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden.

Virkelig verdi

Virkelig verdi er det beløp den enkelte eiendel kan omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle instrumenter og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Instrumenter klassifiseres i en av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av instrumentene.

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendels virkelige verdi. Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata. Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata.

Amortisert kost

Amortisert kost er definert som det beløp eiendelen ble målt til ved førstegangsinnregning minus betalinger mellom partene pluss effektive renter minus eventuell nedskrivning. Effektiv rente er den renten som nøyaktig diskonterer estimerte framtidige kontantstrømmer over eiendelens forventede levetid.

Verdifall på finansielle eiendeler målt til amortisert kost

For finansielle eiendeler målt til amortisert kost vurderes det hver balansedag om det finnes objektive bevis på verdifall. Slike objektive bevis kan være informasjon om betalingsvansker hos utsteder som indikerer en reduksjon i framtidige kontantstrømmer. Det blir først vurdert om det foreligger objektive indikasjoner for vesentlig eiendeler enkeltvis. Dersom det ikke blir innregnet verdifall for eiendelen blir den vurdert på nytt i en gruppe av eiendeler som har tilsvarende kredittrisiko.

Det er pr 31.12.16 ikke funnet objektive bevis på verdifall for eiendeler som ikke måles til virkelig verdi.

EIENDOM, IMMATERIELLE EIENDELER, ANLEGG OG UTSTYR

Anlegg og utstyr

Anlegg og utstyr i SpareBank 1 Skadeforsikring AS aktiveres i SpareBank 1 Forsikring AS. Skadeselskapet blir belastet en månedlig leiekostnad tilsvarende avskrivninger på anleggsmidler som benyttes i selskapet.

Immaterielle eiendeler

Standard IKT-programvare som oppfyller kriteriene for balanseføring føres til anskaffelseskost og avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid.

Utgifter til vedlikehold av programvare kostnadsføres etter hvert som de påløper. Utgifter direkte forbundet med utvikling av identifiserbar og unik programvare som eies av selskapet, blir balanseført som en immateriell eiendel når følgende kriterier er oppfylt;

- det er teknisk mulig å ferdigstille programvaren slik at den vil være tilgjengelig for bruk
- ledelsen har til hensikt å ferdigstille programvaren og bruke eller selge den
- det er mulig å bruke eller selge programvaren
- det kan påvises hvordan programvaren vil generere sannsynlige fremtidige økonomiske fordeler
- tilstrekkelige tekniske, finansielle eller andre ressurser er tilgjengelig for å ferdigstille og ta i bruk eller selge programvaren
- utgiftene kan måles pålitelig

Direkte utgifter omfatter personalkostnader for programutviklingspersonell og en andel av direkte tilhørende faste kostnader. Andre utviklingsutgifter som ikke oppfyller disse kriteriene blir kostnadsført etter hvert som de påløper. Utviklingsutgifter som er kostnadsført kan ikke balanseføres som en eiendel i senere perioder. Balanseført egenutviklet programvare avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid fra tidspunktet programvaren er tilgjengelig for bruk.

Immaterielle eiendeler vurderes årlig for å sikre at avskrivningsperioden som brukes er i samsvar med utnyttbar levetid. Ved verdifall foretas nedskrivninger.

Investerings eiendommer

Investerings eiendommer måles til virkelig verdi. Etter IFRS er virkelig verdi det beløp en eiendel kan omsettes for eller en forpliktelse innfris til i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold. Virkelig verdi for investerings eiendommene er fastsatt ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata.

Selskapet benytter en intern kontantstrømsmodell for å beregne virkelig verdi av eiendommene. I modellen estimeres en 30-års kontantstrøm på basis av forventede fremtidige kostnader og inntekter for hver enkelt eiendom. Etter utløpet av det 30. året i kontantstrømmen er det beregnet en sluttverdi. Kontantstrømmen inklusive sluttverdien inflateres med forventet prisvekst og diskonteres med et avkastningskrav som består av risikofri rente og et risikopåslag. Risikopåslaget er satt individuelt for hver enkelt eiendom. Se note 17 for mer informasjon om de viktigste forutsetningene i modellen.

Parallelt med intern verdivurdering blir det for kontrollformål utført ekstern verdivurdering for utvalgte eiendommer i porteføljen. Utvalget er trukket tilfeldig blant forhåndsdefinerte eiendommer. Utvalget for ekstern vurdering rulleres over en periode på tre år.

VALUTA

Eiendeler og gjeld i utenlandsk valuta er omregnet til norske kroner etter valutakurs på balansedagen. Relaterte gevinster og tap ved omregning er innregnet i resultat. Valutarisikoen i utenlandske verdipapirer er i hovedsak eliminert ved kjøp og salg av valutaderivater.

KONTANTER OG KONTANTEKVIVALENTER

Kontanter omfatter kontantbeholdning og bankinnskudd som er benyttet i den løpende driften. Noen av bankinnskuddene er ømerket mottatt reassurans. Konsernet har ingen kontantekvivalenter slik det er definert i IAS 7.

KOSTNADSFORDELING MELLOM SØSTERSELSKAP

Etter at eier i 2012 besluttet å integrere datterselskapene SpareBank 1 Forsikring AS, tidligere SpareBank 1 Livsforsikring AS, og SpareBank 1 Skadeforsikring AS, har SpareBank 1 Skadeforsikring AS utkontraktert store deler av sin virksomhet til SpareBank 1 Forsikring AS. SpareBank 1 Skadeforsikring AS kjøper tjenester fra SpareBank 1 Forsikring AS. Kostnadene til SpareBank 1 Forsikring AS ved utførelsen av leveransene fordeles til SpareBank 1 Skadeforsikring AS etter fordelingsnøkler. Fordelingsnøklerne gjennomgås årlig.

PENSJONER

Ansatte i SpareBank 1 Skadeforsikring AS har enten innskudds- eller ytelsesbasert pensjonsordning. Ordningene er tilsvarende de SpareBank 1 Forsikring AS har for sine ansatte. Selskapets kollektive pensjonsordninger er plassert i SpareBank 1 Forsikring AS.

En innskuddsbasert ordning er en pensjonsordning hvor selskapet betaler faste bidrag til forsikringselskapet ordningen er plassert i. Selskapet har ingen juridisk eller annen forpliktelse til å betale ytterligere tilskudd. Innskuddene regnskapsføres som lønnskostnad i takt med at de forfaller.

En ytelsesbasert ordning er en pensjonsordning som definerer en pensjonsutbetaling en ansatt vil motta ved pensjonering. Selskapets kollektive ytelsesbaserte ordning sikrer medlemmene en pensjon på 70 % av sluttlønn opp til 12G fram til 77 år med etterfølgende avtrapping. Den ytelsesbaserte ordningen ble lukket for nyansatte etter 1. mai 2005.

SKATT

Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring utsatt skatt.

Betalbar skatt regnes på grunnlag av årets skattemessige resultat. Utsatt skatt innregnes på forskjeller mellom balanseført verdi for eiendeler og forpliktelser i regnskapet og tilsvarende skattegrunnlag benyttet for å beregne skattepliktig inntekt. Utsatt skatteforpliktelse innregnes for alle skatteøkende midlertidige forskjeller. Tilsvarende innregnes utsatt skattefordel for

skattereduserende midlertidige forskjeller i den grad det er sannsynlig at det oppstår fremtidige skattepliktige inntekter som de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes mot.

Konsernet har pr 31.12.16 en utsatt skatt på MNOK 206. Av dette utgjør utsatt skatt på den omklassifiserte sikkerhetsavsetningen MNOK 218.

FORDRINGER PÅ FORETAK I SAMME KONSERN

Fordringer på foretak i samme konsern er ført opp til pålydende. SpareBank 1 Skadeforsikring har ingen fordringer på eller gjeld til SpareBank 1 Gruppen AS eller øvrige datterselskaper utover det som følger av løpende forretningsmessige transaksjoner.

UTBYTTE

Utbytte og konsernbidrag regnskapsføres i samsvar med regnskapslovens regler. Både mottatt og avgitt konsernbidrag innregnes i det år konsernbidragene foreslås av de respektive styrene.

BRUK AV ESTIMATER

Generelt

Utarbeidelsen av regnskapet og anvendelse av de valgte regnskapsprinsipper innebærer at ledelsen må foreta vurderinger, utarbeide estimater og anvende forutsetninger som påvirker regnskapsført verdi av eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimaterne og de tilhørende forutsetningene er basert på historisk erfaring og andre faktorer som er vurdert å være forsvarlige basert på de underliggende forholdene. Estimaterne kan avvike fra faktiske resultater, men er basert på beste estimat på tidspunkt for regnskapsavleggelsen. Endringer i regnskapsmessige estimater innregnes i den perioden estimatene endres hvis endringen kun påvirker denne perioden, samt i fremtidige perioder hvis endringene også påvirker fremtidige perioder.

Forsikringstekniske avsetninger

Forsikringsprodukter kan deles i to hovedgrupper; bransjer med kort eller lang avviklingstid. For bransjer med lang avviklingstid går det lang tid mellom en skade inntreffer til skaden er meldt og deretter utbetalt og oppgjort. Korthalede bransjer er for eksempel bygninger, mens langhalede bransjer primært omfatter forsikring av personer. Usikkerheten til korthalede bransjer er i hovedsak knyttet til skadens størrelse. For bransjer med lang avviklingstid er risikoen forbundet med at det endelige omfanget av inntrufne skader må estimeres ved hjelp av statistiske modeller som bygger på erfaring og empiriske data. For enkelte skadetyper kan det ta opp mot 20 år før alle skader som er inntruffet er meldt til selskapet. I tillegg vil det i mange tilfeller ikke foreligge tilstrekkelig opplysninger når skaden blir meldt til å foreta korrekt avsetning. For å redusere usikkerheten i slike saker følges disse tett opp av oppgjørsapparatet.

Investerings eiendommer

Beregningen av virkelig verdi for investerings eiendommer tar utgangspunkt i diskonterte kontantstrømmer. En sentral forutsetning er det langsiktige avkastningskravet for den enkelte eiendom. Det vises til note 17 for nærmere beskrivelse av modellen og sensitivitetsanalyse.

Virkelig verdi på finansielle instrumenter

Virkelig verdi på finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked fastsettes ved hjelp av allment aksepterte verdsettelsesmetoder. Disse metodene er i hovedsak basert på markedsforholdene på balansedagen. Se note 12.

Pensjoner

Netto pensjonsforpliktelser og årets pensjonskostnad er basert på aktuarielle og økonomiske forutsetninger. Enhver endring i disse forutsetningene påvirker pensjonsforpliktelsen og årets pensjonskostnad. Endringer i diskonteringsrenten gir vesentligst utslag. Diskonteringsrenten fastsettes ved slutten av hvert år.

HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet regnskapet. Generalforsamlingen og regulerende myndigheter vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre dette.

Hendelser fram til regnskapet anses godkjent for offentliggjøring, og som vedrører forhold som allerede var kjent på balansedagen, vil inngå i informasjonsgrunnlaget for fastsettelsen av regnskapsestimater og således reflekteres fullt ut i regnskapet. Hendelser som vedrører forhold som ikke var kjent på balansedagen, vil bli opplyst om dersom de er vesentlige. Regnskapet er avlagt etter en forutsetning om fortsatt drift. Denne forutsetningen var etter styrets oppfatning til stede på det tidspunkt regnskapet ble godkjent for fremleggelse.

NOTE 2 – RISIKOSTYRING

SpareBank 1 Skadeforsikring er gjennom sin virksomhet eksponert mot ulike typer risikoer. Forsikringsrisiko utgjøre en betydelig del av den totale risikoeksponeringen for selskapet. Forsikringspremier mottas på forhånd, og avsettes for å dekke fremtidige skadeutbetalinger. De forsikringstekniske avsetningene, samt selskapets egenkapital investeres, og følgelig vil selskapet være eksponert mot markeds- og kredittrisiko. Enkelthendelser forårsaket av for eksempel feil i systemer, menneskelig feil eller eksterne hendelser kan også påvirke selskapets resultatet negativt. Det er derfor viktig hvordan selskapet kontrollerer og styrer risiko. Grunnlaget for risikostyringen legges i styrets årlige behandling av strategi- og policydokumenter hvor selskapets risikotoleranse, kapitalmål og risikorammer fastsettes.

ORGANISERING AV RISIKOSTYRINGEN

Selskapets rammeverk for risikostyring består av tre forsvarslinjer. Første forsvarslinje utøves av leder av forretnings- og støtteområdene som har ansvaret for den daglige risikostyrings- og risikohåndtering innen eget ansvarsområde. Andre forsvarslinje utøves av kontrollfunksjonene som understøtter styret og ledelsens ansvar. Tredje forsvarslinje utøves av internrevisjonen som overvåker at risikostyring og internkontroll er målrettet, effektiv og fungerer som forutsatt. Styret har det overordnede ansvaret for at selskapet har hensiktsmessige systemer for risikostyring og internkontroll.

Risikostyringen skal bidra til å sikre at etablerte handlingsregler er i overensstemmelse med selskapets risikotoleranse. Selskapets kontrollaktiviteter skal sikre at definerte risikogrenser overholdes, og at eksisterende risikobilde er godt kommunisert i organisasjonen. Selskapets samlede risikoeksponering beskrives i selskapets risikorapport som behandles av styret. SpareBank 1 Gruppen har det overordnede ansvaret for risikostyringen i konsernet.

KONTROLLFUNKSJONER

Selskapet har etablert fire kontrollfunksjoner som har direkte rapporteringslinje til styret.

Risikostyrings- og compliancefunksjonen ivaretas av avdelingen Risikostyring og Compliance. Avdelingen er organisert i forretningsområdet Økonomi og Risikostyring og er uavhengig fra løpende driftsrelaterte oppgaver. Risikostyringsfunksjonen er ansvarlig for å overvåke og videreutvikle selskapets risikostyring- og internkontrollsystem. I tillegg skal funksjonen ha oversikt over de risikoer selskapet er eller kan bli eksponert mot, og hvilken betydning dette har for konsernets solvenssituasjon. Compliancefunksjonen skal avdekke og forebygge risiko relatert til etterlevelse av eksternt og internt regelverk.

Selskapets forsikringsrisiko overvåkes av Aktuarfunksjonen og er organisert uavhengig som et eget forretningsområde direkte under administrerende direktør. Aktuarfunksjonen har blant annet ansvar for å påse at de forsikringstekniske avsetningene er tilstrekkelige.

Internrevisjonen er en uavhengig kontroll- og rådgivningsfunksjon som skal bidra til at organisasjonen på en effektiv og tilfredsstillende måte når sine mål. Internrevisjonen utføres på oppdrag av styret og utføres av eksterne aktører. Internrevisjonen gir råd til ledelsen om selskapets risikostyring og rapporterer direkte til styret.

NOTE 3 - FORSIKRINGSRISIKO

Risikoen i en enkelt forsikringskontrakt er sannsynligheten for at den forsikrede hendelse inntreffer og usikkerheten i forhold til størrelsen av det påfølgende erstatningsbeløpet. Det ligger i forsikringskontraktens natur at risikoen er tilfeldig og derfor må estimeres.

For en portefølje av forsikringskontrakter hvor det benyttes sannsynlighetsteori ved beregning av pris og forsikringstekniske avsetninger, er den største risiko selskapet står overfor i forbindelse med forsikringskontrakter at de faktiske erstatningsbeløpene overstiger de beløp som er avsatt til å dekke erstatningene. Forsikringshendelser rammer tilfeldig, og de observerte antall hendelser og erstatningsbeløp vil som en naturlig følge av dette variere fra år til år i forhold til det nivå som er beregnet ved statistiske teknikker.

Erfaringsmessig viser det seg at jo større en portefølje av ensartede forsikringskontrakter er, desto mindre vil det forventede resultatet variere. En mer diversifisert portefølje vil ha mindre sannsynlighet for påvirkning fra endringer i en delportefølje. Konsernets tegningsstrategi er utformet med sikte på spredning mellom ulike typer forsikringsrisiko slik at variabiliteten i det forventede resultatet reduseres. Reassuranse benyttes for å utjevne konsernets risiko overfor større skader.

SENSITIVITET OVERFOR FORSIKRINGSRISIKO

I tabellen under vises påvirkningen på resultat og egenkapitalen (før skatt) av 1 prosent endring i brutto opptjent premie og 1 prosentpoeng endring i Combined Ratio for egen regning. Combined Ratio er det mest brukte kriteriet for å måle lønnsomhet innen skadeforsikring. En endring i Combined Ratio kan skyldes en endring i skadefrekvens, erstatningsnivå og/eller administrasjonskostnader.

SENSITIVITETSANALYSE – SKADEFORSIKRING

Resultateffekt før skatt (f.e.r)		Effekt i NMOK
1 prosentpoeng endring i Combined Ratio	Privat	+/- 43,6
1 prosentpoeng endring i Combined Ratio	Bedrift	+/- 8,4
1 prosent endring i premienivået		+/- 52,0

KONSENTRASJON AV FORSIKRINGSRISIKO

Selskapet har utarbeidet tegningsregler som beskriver hvilke forsikringsobjekter selskapene aksepterer i sine porteføljer. Det foretas kontroller i forhold til overholdelse av tegningsreglene. I tillegg er det i forsikringssystemet innarbeidet automatiske kontroller for inntegning av ny portefølje. Reassuranseavdekningen tilpasses i forhold til risikoeksponeringen av forsikringsporteføljen. Konsernet har reassuranseavdekning som består av kvoteprogram og storskadeavdekning (XL-reassuranse).

BRUTTO FORFALT PREMIE PER FORSIKRINGSPRODUKT

Brutto forfalt premie per produkt					
Tall i 1 000 NOK					
Kombinert privat	1 888 209	Industrieforsikring Brann	8 689	Sjø	0
Motorvogn	1 766 713	Kombinert næringsliv	326 396	Energi/olje	0
Fritidsbåt	65 219	Motorvogn næring	205 407	Sum inng. Reass	0
Ulykke	143 460	Ansvar	56 837	Sum sjø,energi, reass	0
Reise	495 787	Yrkesskade	101 302		
Øvrig forsikring privat	42 556	Trygghet	70 967	Natur/pooler	124 121
		Annet	104 404		
Sum privat	4 401 945	Sum næring	874 002	Total brutto forfalt premie	5 400 067

ERSTATNINGSAVSETNINGER

Erstatningsavsetningen skal tilsvare de forventede fremtidige erstatningskostnader for alle skadetilfeller som er inntruffet, men som ikke er oppgjort på balansedagen.

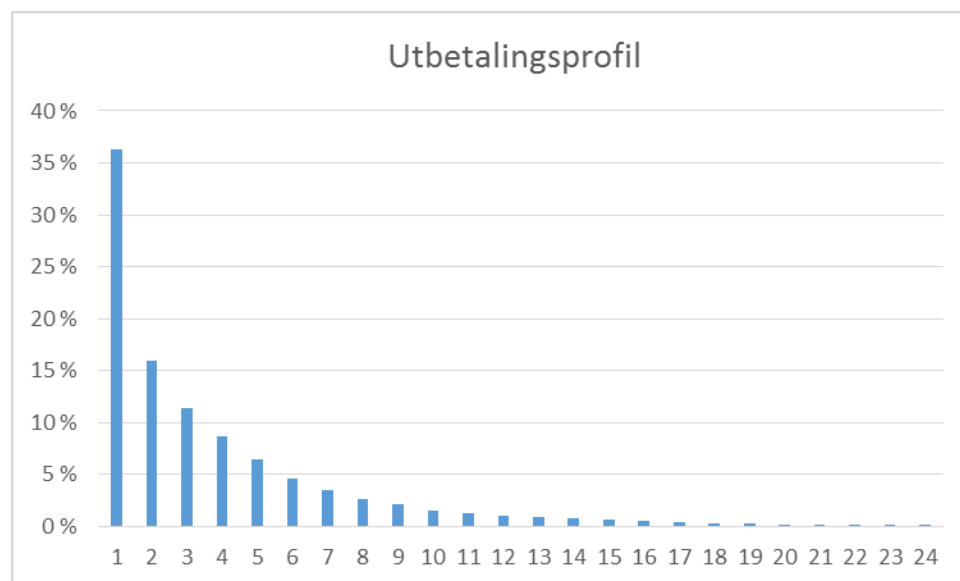
Det er ikke foretatt diskontering av erstatningsavsetningene.

PREMIEAVSETNING

Premieavsetningen skal dekke uavløpt risiko på skader som ennå ikke har inntruffet, på forsikringsavtaler som er inngått på balansetidspunktet.

UTBETALINGSMØNSTER FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER

Diagrammet under viser den forventede utbetalingsprofilen for selskapets premie- og erstatningsavsetninger. Omtrent 36 % av avsetningene forventes utbetalt i løpet av ett år.

NOTE 4– FINANSIELL RISIKO

ORGANISERING OG FORMÅL

Finansiell risiko består av kredittrisiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko. Under markedsrisiko ligger valutarisiko, renterisiko og øvrig prisrisiko.

SpareBank 1 Skadeforsikring er eksponert for nevnte risikoer gjennom plassering og forvaltning av finansielle aktiva. Selskapet har som målsetning å oppnå en tilfredsstillende avkastning i forhold til risiko. Selskapet skal optimalisere kapitalutnyttelsen, dvs. tilpasse selskapets strategiske aktiva-allokering i forhold til tilgjengelig kapital og totalrisiko.

Selskapet har gjennom 2016 fortsatt arbeidet med å styrke selskapets risikoforståelse og risikomåling ytterligere. Dette gjøres i hovedsak gjennom selskapets løpende risikoarbeid og risikoovervåkning. Totalrisikoen selskapet er eksponert for, tilpasses selskapets kapitalstatus. Risikovurdering og vurdering av kapitalstatusjonen inngår som sentrale elementer i utformingen av selskapets strategiske aktiva-allokering.

Styret i SpareBank 1 Skadeforsikring AS fastsetter årlig selskapets investeringsstrategi, herunder risikoprofil og rammer for investeringer i ulike instrumenter. Strategien er styrende for selskapets investeringsaktiviteter, og setter rammer som er tilpasset selskapets evne til å bære risiko. Markedsrisikoen vurderes fortløpende i forhold til risikokapitalen. Stresstestene, som brukes for å måle evne til å bære risiko, utarbeides med utgangspunkt i retningslinjene fra Finanstilsynet og selskapets egne risikomodeller. Forvaltningen av selskapets verdipapirer er utkontraktert. Selskapets Investeringskomité er et rådgivende organ i kapitalforvaltningsprosessen. Tabell 1 viser eksponeringen i forskjellige kategorier i 2016 og 2015. Finansielle valutaderivater er ikke inkludert i tabellen.

Tabell 1 - Investeringer per kategori

NOK 1 000	2016	2015
<i>Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost</i>		
Investeringer som holdes til forfall	1 311 348	1 454 767
Utlån og fordringer	396 313	161 741
<i>Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi</i>		
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	7 062 510	8 507 022
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	-	1

RISIKOKATEGORIER

Kredittrisiko er risikoen for at en part i et finansielt instrument vil påføre den andre part et finansielt tap ved ikke å oppfylle sin forpliktelse.

Likviditetsrisiko er risikoen for at virksomheten ikke er i stand til å oppfylle sine finansielle forpliktelser. For eksempel dersom selskapet har finansielle tap ved å måtte realisere investeringer med vesentlige ekstra kostnader for å kunne dekke sine forpliktelser.

Markedsrisiko er risikoen for at virkelige verdier eller fremtidige kontantstrømmer til et finansielt instrument vil endre seg som følge av endringer i markedspriser. Markedsrisiko består av tre typer risikoer:

- Valutarisiko
Risikoen for at virkelig verdi eller fremtidig kontantstrøm til et finansielt instrument vil bevege seg som følge av endringer i valutakurser.
- Renterisiko
Risikoen for at virkelig verdi eller fremtidige kontantstrømmer til et finansielt instrument vil bevege seg som følge av endringer i markedets rentenivå.
- Annen prisrisiko

Risikoen for at virkelig verdi eller fremtidige kontantstrømmer til et finansielt instrument vil bevege seg som følge av endringer i markedspriser ut over rente og valutakurser.

I sensitivitetsanalysen vises effekten av endring i et av parameterne, mens andre holdes konstante. I praksis vil endringer i parametere kunne være korrelert, som for eksempel endringer i rente og valutakurser.

VURDERING AV FINANSIELL RISIKO I SPAREBANK 1 SKADEFORSIKRING

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at virksomheten ikke er i stand til å oppfylle sine plikter i tilknytning til finansielle forpliktelser, herunder tap som følge av at virksomheten må realisere investeringer med vesentlige ekstra kostnader for å kunne oppfylle sine forpliktelser. SpareBank 1 Skadeforsikring får betalt premie på forhånd, og utbetalinger på skader skjer på et senere tidspunkt etter at skade er inntruffet. Hovedtyngden av selskapets verdipapirportefølje er plassert i korte rentepapirer med god likviditet. Det er utarbeidet retningslinjer for hvor stor del av investeringsporteføljen som til enhver tid skal utgjøres av likvide plasseringer.

Aksjerisiko

Aksjeporteføljen i SpareBank 1 Skadeforsikring består av investeringer i diskresjonære porteføljer. Investeringen er diversifisert og består av norske og internasjonale aksjer. Selskapet har ingen store enkeltinvesteringer. Tabell 2 viser den geografiske spredningen av investeringen i aksjer. Analyse av aksjerisiko er eksklusive aksjer og andeler i tilgjengelig for salg.

Tabell 2 - Geografisk spredning aksjer og aksjefond

NOK 1 000	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Andel	Andel
	2016	2015	markeder	markeder
	2016	2015	2016	2015
Sum norske aksjer og aksjefond	200 301	206 953	19,63%	18,26%
Sum internasjonale aksjer og aksjefond	820 142	926 138	80,37%	81,74%
Sum aksjer og aksjefond	1 020 443	1 133 091		

Aksjeporteføljens sensitivitet i forhold til fall i aksjekurser gjennomføres i forhold til forskjellige scenarier. Tabell 3 viser effekten for aksjeporteføljen gitt et fall i det norske markedet på 30 % og et fall i internasjonale markeder på 20 %.

Tabell 3 - Stresstest aksjefond

NOK 1 000	Effekt	Effekt
	2016	2015
Norske aksjer og aksjefond - 30 % fall	60 090	62 086
Internasjonale aksjer og aksjefond - 20 % fall	164 028	185 228
Sum aksjer og aksjefond	224 119	247 313

Valutarisiko

Verdien av konsernets investeringer i utlandet påvirkes av endringer i valutakurser. Ved en generell styrking av den norske kronen vil eksponert beløp falle i verdi, målt i norske kroner. Når eksponeringen er fordelt på flere valutaer oppnås en diversifiseringseffekt. I den grad man har både eiendeler og gjeld i samme valuta reduseres netto risikoeksponering. Selskapet hadde pr. 31. desember 2016 netto valutaposisjoner i forbindelse med finansielle plasseringer på 84,5 mill. kroner. Gitt en endring i alle valutakurser på 25 prosent i selskapets disfavør vil dette medføre et tap på 21,1 mill. kroner.

Renterisiko

SpareBank 1 Skadeforsikring konsern er hovedsakelig eksponert for renterisiko gjennom sine investeringer i rentebærende papirer. Selskapets erstatningsavsetninger vil også påvirkes av en renteendring. Ved et parallellskift i det generelle rentenivået på 100 basispunkter vil verdien av renteporteføljen som måles til virkelig verdi endres med 31,3 mill. kroner.

Kredittrisiko

Kredittrisiko i SpareBank 1 Skadeforsikring er i stor grad relatert til obligasjoner, sertifikater og eiendom. Videre er selskapet også eksponert for kredittrisiko gjennom fordringer på forsikringskundene og reassurandører. Fordringer på forsikringskundene er spesifisert i note 9. Renteporteføljen er hovedsakelig investert i finans- og statspapirer, og kredittkvaliteten ansees tilfredsstillende. I eiendomsporteføljen er det risiko knyttet til betjening av inngåtte leieavtaler, her vurderes risikoen som begrenset.

I tillegg er SpareBank 1 Skadeforsikring eksponert for kredittrisiko knyttet til reassurandører, dels gjennom fordringer og dels gjennom reassurandørens andel av erstatningsavsetningen. Kredittrisikoen i konsernet er redusert gjennom spredning på ulike reassurandører, og kredittkvaliteten på reassurandørene anses god.

NOTE 5 – SEGMENTINFORMASJON

Selskapets virksomhetssegmenter er kontrollert og rapportert i samsvar med kundegruppene. Kundegruppene består av private forbrukere (PM) og næringslivet (BM). Segmenteieendelene består av eiendeler som er direkte henførbare til produktene, hovedsakelig fordringer og gjenforsikringsandeler. Segmentforpliktelsene består av forpliktelser som er direkte henførbare til produktene, hovedsakelig forsikringsforpliktelser.

NOK 1000 000	PM	BM	Annet	Sum
	31.12.2016	31.12.2016	31.12.2016	31.12.2016
Brutto opptjent premie	4 372,7	864,8	121,5	5 359,0
Brutto påløpne erstatninger	-2 787,4	-595,1	-85,8	-3 468,3
Brutto gevinst/tap tidligere år	271,1	170,9	11,3	453,3
Driftskostnader	-939,2	-210,8	-8,4	-1 158,4
Endring andre tekniske avsetninger	-69,8	-	-	-69,8
Netto reassuranse	-5,3	-44,8	-22,1	-72,2
Andre forsikringsrel innt/kostn	1,7	0,6	1,1	3,4
Resultat forsikringsvirksomhet	843,8	185,6	17,6	1 046,9

Segmenteieendeler:

Kundefordringer	1 373,6	207,3	-	1 580,9
-----------------	---------	-------	---	---------

Segmentforpliktelser

Brutto premiereserver	1 754,6	363,5	40,4	2 158,5
Brutto erstatningsavsetning	2 408,4	1 670,0	137,9	4 216,3

NOTE 6 – PREMIEINTEKTER OG ERSTATNINGSKOSTNADER

Premier og erstatninger pr.

	Skadeforsikringsforpliktelser - Direkte forsikring og mottatt proporsjonal gjenforsikring						Skadeforsikringsforpliktelser - Direkte forsikring og mottatt proporsjonal gjenforsikring				Sum
	Forsikring mot utgifter til medisinsk behandling	Forsikring mot inntektstap	Yrkesskade-forsikring	Motorvogn-forsikring - trafikk	Motorvogn-forsikring - øvrig	Sjø-, transport- og luftfarts-forsikring	Forsikring mot brann og annen skade på eiendom	Ansvars-forsikring	Assistanse-forsikring	Forsikring mot diverse økonomiske tap	
Forfalte premier											
Brutto - Direkte forsikring	233 993 264	70 967 366	101 301 807	774 481 168	1 197 639 217	4 166 108	2 412 632 759	56 837 144	495 787 367	52 261 276	5 400 067 478
Brutto - Mottatt proporsjonal gjenforsikring	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gjenforsikringsandel	187 114	30 701	2 415 600	921 795	1 488 007	108 083	37 321 373	44 989	628 865	243 391	43 389 918
For egen regning (netto)	233 806 150	70 936 665	98 886 207	773 559 373	1 196 151 210	4 058 025	2 375 311 386	56 792 155	495 158 502	52 017 885	5 356 677 560
Opptjente premier											
Brutto - Direkte forsikring	234 183 619	70 560 481	101 555 544	768 735 486	1 188 754 231	4 004 755	2 399 257 176	52 932 842	490 769 303	48 228 211	5 358 981 648
Brutto - Mottatt proporsjonal gjenforsikring	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gjenforsikringsandel	187 114	30 707	15 635 672	921 795	1 492 629	108 083	37 323 410	44 988	626 296	243 391	56 614 084
For egen regning (netto)	233 996 505	70 529 774	85 919 872	767 813 691	1 187 261 601	3 896 672	2 361 933 767	52 887 854	490 143 008	47 984 820	5 302 367 564
Erstatningskostnader											
Inntruffet i år (brutto)	191 977 858	43 785 535	97 492 252	152 178 972	1 051 158 896	1 834 844	1 525 214 560	33 357 053	333 116 013	38 188 167	3 468 304 150
Inntrufne skader tidligere år (brutto)	-7 723 307	4 866 557	-66 824 239	-181 773 040	-37 460 701	-1 328 898	-130 502 228	-15 781 689	-16 085 003	-662 759	-453 275 307
Brutto - Direkte forsikring	184 254 552	48 652 092	30 668 013	-29 594 068	1 013 698 194	505 946	1 394 712 332	17 575 364	317 031 010	37 525 408	3 015 028 843
Brutto - Mottatt proporsjonal gjenforsikring	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gjenforsikringsandel	-	232 280	48 316 402	11 111 618	-4 757 979	-	-3 381 157	-56 487	-	249 052	51 713 729
For egen regning (netto)	184 254 552	48 884 372	78 984 415	-18 482 450	1 008 940 216	505 946	1 391 331 174	17 518 878	317 031 010	37 774 459	3 066 742 571

NOTE 7 – FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER

NOK 1000	Skadeforsikringsforpliktelse - Direkte forsikring og mottatt proporsjonal gjenforsikring										Sum
	Forsikr mot utgift til medisinsk behandling	Forsikr mot inntektstap	Yrkesskade forsikring	Motorvogn forsikring trafikk	Motorvogn forsikring øvrig	Sjø-, transport- og luftfarts forsikring	Forsikr mot brann og annen skade på eiend	Ansvars forsikring	Assistanse forsikring	Forsikr mot div økonomiske tap	
Ikke opptjent brutto premie	54 618	8 633	44 402	378 715	600 076	1 891	859 867	27 700	156 884	25 752	2 158 539
Brutto erstatningsavsetning	483 342	265 384	832 821	1 211 038	228 533	30 026	917 342	108 490	129 681	9 609	4 216 267
Sum brutto forsikringsforpliktelse regnskap	537 960	274 017	877 223	1 589 754	828 609	31 918	1 777 208	136 190	286 565	35 361	6 374 806

Solvens II - verdsettelse fra aktuar:

NOK 1000

Ikke opptjent brutto premie	140 053
Brutto erstatningsavsetning	3 979 927
Risikomargin Solvens II	441 525
Brutto forsikringsforpliktelse	4 561 505
Forskjeller forsikringsforpliktelse	1 813 301

Spesifikasjon av selskapets poolordninger:

NOK 1000	Ikke opptjent brutto premie	Ikke opptjent premie for egenregning	Brutto Erstatningsavsetning	Erstatningsavsetning for egen regning
1) Naturskadepool	40 377	40 377	89 107	89 107
2) TFF	0	0	10 611	10 611
3) YFF	0	0	7 523	7 523
4) Legemiddel	0	0	419	419
Sum	40 377	40 377	107 661	107 661

1 Inngår i "Forsikring mot brann og annen skade på eiendom"

2 Inngår i "Motorvognforsikring"

3 Inngår i "Yrkesskadeforsikring"

4 inngår i "Ansvarsforsikring"

BESKRIVELSE AV METODE:

Verdsettelse forsikringsforpliktelser	Regnskapsformål	Solvens II formål
Uopptjent premie	Den delen av forfalte bruttopremier som på balansedagen gjelder de ikke avløpte deler av forsikringenes dekningsperioder	<p>Premieavsetningen skal være et beste estimat av kontantstrømmen som relaterer seg til forsikringsforpliktelser som ikke er opptjent for kontrakter innenfor definisjonen av kontraktens grenser. Beste estimat av premieavsetningen beregnes ved å sette opp fremtidige inn- og utgående kontantstrømmer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fremtidig premie • Fremtidige erstatningskostnader • Forventede administrasjonskostnader knyttet til aktive avtaler • Justering for å ta hensyn til effekten av forventet kundeavgang <p>Fremtidig premie oppstår for kontrakter med terminbetaling, eventuell tilleggspremie og også for juridisk bindende avtaler som enda ikke er aktive. For kontrakter med terminbetaling innebærer dette en reklassifisering av kundefordringer på eiendelssiden av balansen til premieavsetningen.</p>
Erstatningsavsetningen	Skal tilsvare forventede brutto erstatningskostnader for alle skadetilfeller som på balansedagen er inntruffet, men ikke oppgjort. Erstatningsavsetningen diskonteres ikke.	<p>Erstatningsavsetningen skal være et beste estimat av kontantstrømmen som relaterer seg til skader som har inntruffet på verdsettelsestidspunktet. Kontantstrømmen inkluderer alle skadeutbetalinger og kostnader knyttet til disse skadene, samt eventuelle inngående kontantstrømmer som kan oppstå som en følge av fremtidig premie, berging, regress eller lignende. Alle kontantstrømmer med mer enn 12 måneders varighet er neddiskontert. Neddiskonteringsraten skal være risikofri og er således ikke relatert til forventet finansavkastning.</p>
Risikomargin	Ikke aktuell	<p>Risikomarginen skal beregnes som kostnaden ved å fremskaffe egenkapital tilsvarende det solvenskapitalkravet som trengs for å holde forsikringsforpliktelsene frem til risikoen er ferdig avløpt.</p>

BESKRIVELSE AV VERDSETTELSE FOR SOLVENSFORMÅL OG VERDSETTELSE I REGNSKAPET:

Beregning av erstatningsavsetningene er basert på bruk av erfaringsdata der det tas utgangspunkt i hvordan erstatningskostnadene utvikler seg over tid. Dette vil omfatte utviklingen i både RBNS-avsetningene og avsetninger for etteranmeldte skader (IBNR-avsetningene). For å beregne erstatningsavsetningen bygges det opp statistiske modeller basert på erfaringstall og informasjon om porteføljeutvikling. Det benyttes følgende hovedtyper av statistiske modeller;

* *“Chain ladder”*-metoder, der det benyttes historiske data for å estimere faktorer for utviklingen i betalt, fastsatt (betalt+RBNS) og antall skader

* *“Forventet skadeprosent”*-metoder (for eksempel Bornhuetter-Ferguson), der det benyttes en forventede skadeprosent for det aktuelle forsikringsproduktet til å estimere gjestående erstatningsutbetaling

* Metoder der en benytter en *kombinasjon av “Chain ladder” og “Forventet skadeprosent”*. En fordel med disse metodene er at man legger mer vekt på erfaringsdata når avviklingen av skadeåret er blitt sikrere

Valg av beregningsmetoder vil være avhengig av forsikringsprodukt og hvor mange års skadehistorikk som er tilgjengelig. I den utstrekning disse metodene er basert på data for historisk erstatningsutvikling blir det forutsatt at det historiske mønsteret for erstatningsutvikling vil fortsette i fremtiden. Det finnes årsaker til at dette ikke vil være tilfelle, og i de tilfeller har man tatt hensyn til dette ved å modifisere parametere som inngår i modellene.

Erstatningsavsetningene til regnskapsformål er ikke diskontert.

NOTE 8 – FORSIKRINGSFORPLIKTELSER OG GJENFORSIKRINGSANDEL

NOK 1000	2016	2015
Kortsiktige forsikringer, brutto		
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	2 158 539	2 117 453
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	2 237 910	2 449 506
Inntrufne, men ikke meldte skader	1 978 357	2 252 300
Sum brutto erstatningsavsetning	4 216 267	4 701 806
Sum forsikringsforpliktelser, brutto	6 374 806	6 819 260
Kortsiktige forsikringer, gjenforsikringsandel		
Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie	0	67 966
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	140 428	215 012
Inntrufne, men ikke meldte skader	306 437	404 966
Sum gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning	446 865	619 977
Sum gjenforsikringsandel av forsikringsforpliktelser	446 865	687 943
Kortsiktige forsikringer, for egen regning		
Avsetning for ikke opptjent premie	2 158 539	2 049 488
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	2 097 482	2 234 494
Inntrufne, men ikke meldte skader	1 671 920	1 847 335
Sum erstatningsavsetning for egen regning	3 769 402	4 081 829
Sum forsikringsforpliktelser for egen regning	5 927 941	6 131 317

Endringer i forsikringsforpliktelse og gjenforsikringsandel	2016			2015		
	Brutto	Gjenforsikret	F.e.r.	Brutto	Gjenforsikret	F.e.r.
a) Skader og skadebehandlingskostnader						
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	2 449 506	-215 012	2 234 494	2 611 758	-321 785	2 289 972
Inntrufne, men ikke meldte skader	2 252 300	-404 966	1 847 335	2 464 197	-459 109	2 005 088
Sum per 1.januar	4 701 806	-619 977	4 081 829	5 075 954	-780 894	4 295 060
Betalte skader tidligere årganger	-1 280 343	121 143	-1 159 200	-1 287 124	47 035	-1 240 089
Endring i forpliktelse						
Fra årets skader	3 468 304	-	3 468 304	3 603 710	-82 832	3 520 878
- herav betalt	-2 219 607	-	-2 219 607	-2 202 240	123 522	-2 078 717
Fra tidligere år (avløp)	-453 275	51 714	-401 562	-493 482	75 253	-418 229
Netto valutaendringer	-618	256	-362	4 989	-2 062	2 926
Sum per 31.desember	4 216 267	-446 865	3 769 402	4 701 806	-619 977	4 081 829
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	2 237 910	-140 428	2 097 482	2 449 506	-215 012	2 234 494
Inntrufne, men ikke meldte skader	1 978 357	-306 437	1 671 920	2 252 300	-404 966	1 847 335
Sum per 31.desember	4 216 267	-446 865	3 769 402	4 701 806	-619 977	4 081 829
b) Avsetning for ikke oppgjent premid, kortsiktige forsikringer per 1. januar	2 117 453	-67 966	2 049 488	2 166 473	-107 243	2 059 230
Endring i perioden	2 158 539	0	2 158 539	2 117 453	-67 966	2 049 488
Opptjent i perioden	-2 117 453	67 966	-2 049 488	-2 166 473	107 243	-2 059 230
Sum per 31.desember	2 158 539	0	2 158 539	2 117 453	-67 966	2 049 488

NOTE 9 - ALDERSFORDELTE FORDRINGER FORSIKRING

NOK 1 000

Direkte forsikring Gjenforsikring

31.12.2016

Ikke forfalt	1 557 333	53 118
< 30 dager	20 754	-
31 - 60 dager	2 778	-
61 - 90 dager	613	-
> 91 dager	24 821	-
Avsetning tap på krav	(25 434)	-
Sum	1 580 865	53 118

NOK 1 000	Direkte forsikring	Gjenforsikring
31.12.2015		
Ikke forfalt	1 503 654	-3 224
< 30 dager	21 945	-
31 - 60 dager	2 844	-
61 - 90 dager	766	-
> 91 dager	24 528	-
Avsetning tap på krav	(25 294)	-
Sum	1 528 443	-3 224

DIREKTE FORSIKRING

Kunden inntektsføres i henhold til årlig hovedforfall og faktureres i henhold til betalingsavtale. Ubetalt forsikringspremie over 60 dager går til avgang, og avtalen med kunden kanselleres. Det beregnes en korttidspremie til kunden for den tiden selskapet må stå ansvar for risikoen i henhold til norsk lov. Motposten til ikke forfalt premie er premiereserver. Denne motposten finnes igjen på gjeldssiden og utgjør henholdsvis 2.158,5 millioner kroner i 206 og 2.117,5 millioner kroner i 2015.

GJENFORSIKRING

Reassuranse anvendes for å håndtere forsikringsrisiko. Reassuranse vil derimot ikke avlaste SB1S noe ansvar som direkte forsikringsgiver. Dersom reassurandør ikke betaler en skade, uavhengig av årsak, vil SB1S fortsatt være ansvarlig for oppgjør mot forsikringstaker. Kredittverdigheten hos reassurandører tas derfor i betraktning ved plassering av reassuranse. Et generelt krav for alle reassurandører er en kredittrating på "A" eller bedre fra Standard & Poor's (eller tilsvarende fra andre ratingbyråer) ved inngåelse av kontrakt med SB1S.

NOTE 10 - INNETEKTER OG KOSTNADER FRA FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER

Netto inntekter fra finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet

NOK 1 000	2016	2015
Aksjer og andeler		
Utbytte mv. fra aksjer og andeler	7 947	24 023
Netto urealisert og realisert gevinst/tap av aksjer og andeler	98 185	72 456
Sum netto inntekter aksjer og andeler	106 132	96 478
Obligasjoner og sertifikater		
Mottatte og opptjente renteinntekter mv.	140 791	148 931
Netto urealisert og realisert gevinst/tap av rentepapirer	-99 080	-95 419
Sum netto inntekter fra obligasjoner, sertifikater, rentefond og andre verdipapirer med fast avkastning	41 711	53 513
Andre finansielle instrumenter		
Mottatte og opptjente renteinntekter mv.	-11	1
Netto urealisert og realisert gevinst/tap av derivater og andre finansielle instrumenter	120 621	-54 882
Sum netto inntekter fra derivater og andre finansielle instrumenter	120 610	-54 881
Netto inntekter fra obligasjoner vurdert til amortisert kost		
Mottatte og opptjente renteinntekter obligasjoner holdt til forfall	58 437	64 087
Netto urealisert og realisert gevinst/tap av obligasjoner holdt til forfall	-8 248	-8 008
Sum netto inntekter fra obligasjoner som holdes til forfall	50 189	56 079
Mottatte og opptjente renteinntekter andre obligasjoner til amortisert kost	4 604	2 611
Netto urealisert og realisert gevinst/tap andre obligasjoner til amortisert kost	-76	-37
Sum netto inntekter fra obligasjoner til amortisert kost	4 528	2 574
Netto inntekter fra verdipapirer tilgjengelig for salg		
Netto gevinst ved realisasjon av aksjer	-1	881
Sum netto inntekter fra verdipapirer tilgjengelig for salg	-1	881
Netto andre inntekter fra finansielle eiendeler og forpliktelser		
Sum netto andre inntekter fra finansielle eiendeler og forpliktelser		69
Sum netto inntekter fra finansielle eiendeler og forpliktelser	323 169	154 714

NOTE 11 – KLASSIFISERING AV FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER

2016

NOK 1 000	Lån og fordringer	Holdt til forfall	Virkelig verdi trading	Virkelig verdi FVO	Tilgjengelig for salg	Sum
Finansielle eiendeler						
Cash-beholdning Northern Trust	22 906	-	-	-	-	22 906
Aksjer og andeler	-	-	-	1 020 443	-	1 020 443
Obligasjoner og sertifikater med fast avkastning	373 407	1 311 348	1 399	5 943 232	-	7 629 386
Andre finansielle eiendeler	-	-	-	97 436	-	97 436
Sum finansielle eiendeler	396 313	1 311 348	1 399	7 061 111	-	8 770 171
Finansielle forpliktelser						
Derivater	-	-	1 322	-	-	1 322
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring og gjenforsikring	65 528	-	-	-	-	65 528
Sum finansielle forpliktelser	65 528	-	1 322	-	-	66 850

Finansielle forpliktelser fordelt på forfall

NOK 1 000	< 3 mnd	3 - 12 mnd	1 - 5 år	Over 5 år	Uten forfall	Total
Derivater	781	-	541	-	-	1 322
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring og gjenforsikring	65 528	-	-	-	-	65 528
Sum finansielle forpliktelser	66 309	-	541	-	-	66 850

2015

NOK 1 000	Lån og fordringer	Holdt til forfall	Virkelig verdi trading	Virkelig verdi FVO	Tilgjengelig for salg	Sum
Finansielle eiendeler						
Cash-beholdning Northern Trust	23 776	-	-	-	-	23 776
Aksjer og andeler	-	-	-	1 133 091	1	1 133 092
Obligasjoner og sertifikater med fast avkastning	137 965	1 454 767	1 473	7 361 123	-	8 955 328
Andre finansielle eiendeler	-	-	10 558	778	-	11 336
Derivater	-	-	113	-	-	113
Sum finansielle eiendeler	161 741	1 454 767	12 144	8 494 992	1	10 123 645
Finansielle forpliktelser						
Derivater	-	-	70 009	-	-	70 009
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring og gjenforsikring	61 282	-	-	-	-	61 282
Sum finansielle forpliktelser	61 282	-	70 009	-	-	131 291

Finansielle forpliktelser fordelt på forfall

NOK 1 000	< 3 mnd	3 - 12 mnd	1 - 5 år	Over 5 år	Uten forfall	Total
Derivater	70 001	8	-	-	-	70 009
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring og gjenforsikring	61 282	-	-	-	-	61 282
Sum finansielle forpliktelser	131 283	8	-	-	-	131 291

NOTE 12- VERDSETTELSESHIERARKI

Hoveddelen av selskapets finansielle eiendeler er vurdert til virkelig verdi. Virkelig verdi er det beløpet den enkelte eiendel kan omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle eiendeler og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Eiendelene klassifiseres i sin helhet i en av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av eiendelen.

Nivå 1

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendels virkelige verdi. Eiendeler klassifiseres i nivå 1 dersom virkelig verdi er fastsatt basert på priser som er enkelt og regelmessig tilgjengelige og representerer faktiske og regelmessige forekommende markedstransaksjoner på en armlengdes avstand.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert under nivå 1:

- Børsnoterte aksjer hvor det er daglig omsetning og andeler i aksje- og pengemarkedsfond
- Statsobligasjoner og statssertifikater med fast avkastning

Nivå 2

Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi for eiendelen ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata. Eiendeler klassifiseres i nivå 2 dersom virkelig verdi er fastsatt med referanse til priser som ikke er kvoterte, men som er observerbare enten direkte (som priser) eller indirekte (derivert fra priser).

Følgende finansielle instrumenter er klassifisert under nivå 2:

- Valutaterminer, fremtidige renteavtaler og valutasikring hvis virkelig verdi er derivert fra verdien av underliggende instrument
- Obligasjoner og sertifikater som ikke er noterte, eller er noterte, men hvor det ikke forekommer regelmessige transaksjoner. De unoterte instrumentene verdsettes basert på observerbare rentekurver og estimert kredittspread der hvor det er aktuelt

Nivå 3

Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata. Eiendeler klassifiseres i nivå 3 dersom virkelig verdi er fastsatt uten å være basert på verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata.

Selskapet har pr. 31.12.16 ingen poster klassifisert under nivå 3.

Bevegelser mellom nivåene skjer når karakter rundt input til verdsettelse endrer seg.

ÅRET 2016

NOK 1 000	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	Sum
Verdipapirer – holdt for handelsformål		1 399		1 399
<i>Herav obligasjoner og sertifikater</i>		1 399		1 399
Verdipapirer - utpekt til virkelig verdi over resultat	2 051 895	5 009 216		7 061 111
<i>Herav aksjer og andeler</i>	1 020 443			1 020 443
<i>Herav obligasjoner og sertifikater</i>	1 031 452	4 911 780		5 943 232
<i>Herav andre verdipapirer</i>		97 436		97 436
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	2 051 895	5 010 615		7 062 510
Derivater		1 322		1 322
<i>Herav valutainstrumenter</i>		781		781
<i>Herav renteinstrumenter</i>		541		541
Finansielle forpliktelser som måles til virkelig verdi		1 322		1 322

Avstemming av nivå 3

NOK 1 000	Aksjer og andeler	Obligasjoner og sertifikater	Andre verdipapirer
Finansielle instrumenter til virkelig verdi			
Inngående balanse	1		
Avhending	-1		
Utgående balanse	0		

Totale gevinster og tap realiserte og urealisert som er ført over resultatet

	Aksjer og andeler	Obligasjoner og sertifikater	Andre verdipapirer
Netto inntekter fra finansielle instrumenter til virk verdi over resultatet	106 132	41 711	120 610
Netto inntekter fra finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	-1		
Sum netto totale gev/tap, realisert og urealisert, ført over resultatet	106 131	41 711	120 610

Overføring mellom nivå 1 og 2

Finansielle instrumenter til virkelig verdi	Aksjer og andeler	Obligasjoner og sertifikater	Andre verdipapirer
Overført fra nivå 2 til nivå 1 - FVO		64 189	
Flytting av statsobligasjoner fra nivå 2 til 1.			

ÅRET 2015

NOK 1 000	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	Sum
Verdipapirer – tilgjengelig for salg			1	1
Verdipapirer – holdt for handelsformål		12 031		12 031
<i>Herav obligasjoner og sertifikater</i>		1 473		1 473
<i>Herav andre verdipapirer</i>		10 558		10 558
Verdipapirer - utpekt til virkelig verdi over resultat	1 870 731	6 624 261		8 494 992
<i>Herav aksjer og andeler</i>	1 133 091			1 133 091
<i>Herav obligasjoner og sertifikater</i>	737 640	6 623 483		7 361 123
<i>Herav andre verdipapirer</i>		778		778
Finansielle derivater		113		113
<i>Herav renteinstrumenter</i>		113		113
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	1 870 731	6 636 405	1	8 507 137
Derivater		70 009		70 009
<i>Herav valutainstrumenter</i>		70 009		70 009
Finansielle forpliktelser som måles til virkelig verdi		70 009		70 009

Avstemming av nivå 3

NOK 1 000	Aksjer og andeler	Obligasjoner og sertifikater	Andre verdipapirer
Finansielle instrumenter til virkelig verdi			
Inngående balanse	8		24 621
Avhending	-7		-24 621
Utgående balanse	1		0

Totale gevinster og tap realiserte og urealisert som er ført over resultatet

	Aksjer og andeler	Obligasjoner og sertifikater	Andre verdipapirer
Netto inntekter fra finansielle instrumenter til virk verdi over resultatet	96 478	53 513	-54 881
Netto inntekter fra finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	881		
Sum netto totale gev/tap, realisert og urealisert, ført over resultatet	97 359	53 513	-54 881

Overføring mellom nivå 1 og 2

Finansielle instrumenter til virkelig verdi	Aksjer og andeler	Obligasjoner og sertifikater	Andre verdipapirer
Overført fra nivå 1 til nivå 2 - trading		1 473	
Overført fra nivå 1 til nivå 2 - FVO		6 116 558	
Flytting av de børsnoterte obligasjonene fra nivå 1 til 2			

NOTE 13 – FINANSIELLE DERIVATER

NOK 1000	2016			2015		
	Kontraktsum	Virkelig verdi eiendeler	Virkelig verdi forpliktelser	Kontraktsum	Virkelig verdi eiendeler	Virkelig verdi forpliktelser
Valutainstrumenter						
Valutaterminer	2 652 092	0	781	5 509 977	0	70 009
Sum valutainstrumenter	2 652 092	0	781	5 509 977	0	70 009
Renteinstrumenter						
Rentebytteavtaler (swap) (dekker også cross count)	154 400	0	541	364 500	113	0
Sum renteinstrumenter	154 400	0	541	364 500	113	0
Sum finansielle derivater	2 806 492	0	1 322	5 874 477	113	70 009

Oppstilling vedrørende motregningsrett

Finansielle forpliktelser

Instrument	Brutto balanseført beløp	Balanseført beløp som nettoføres	Nettobeløp i balansen	Beløp som ikke er nettoppresentert i balansen	
				Beløp etter mulige nettooppgjør	Beløp etter mulige nettooppgjør
Valutainstrumenter	781	0	781	0	781
Renteinstrumenter	541	0	541	0	541
Sum	1 322	0	1 322	0	1 322

Året 2015

Finansielle eiendeler

Instrument	Brutto balanseført beløp	Balanseført beløp som nettoføres	Nettobeløp i balansen	Beløp som ikke er nettoppresentert i balansen	
				Beløp etter mulige nettooppgjør	Beløp etter mulige nettooppgjør
Renteinstrumenter	113	0	113	0	113
Sum	113	0	113	0	113

Finansielle forpliktelser

Instrument	Brutto balanseført beløp	Balanseført beløp som nettoføres	Nettobeløp i balansen	Beløp som ikke er nettoppresentert i balansen	
				Beløp etter mulige nettooppgjør	Beløp etter mulige nettooppgjør
Valutainstrumenter	70 009	0	70 009	0	70 009
Sum	70 009	0	70 009	0	70 009

NOTE 14 – FINANSIELLE EIENDELER TIL VIRKELIG VERDI

		2016	2015
NOK 1 000		Bokført verdi/ virkelig verdi	Bokført verdi/ virkelig verdi
Aksjer og andeler			
Norske aksjer		200 301	206 953
Norske aksjer tilgjengelig for salg		-	1
Utenlandske aksjefond		808 796	901 804
Utenlandske aksjer		11 345	24 333
Sum aksjer og andeler til virkelig verdi		1 020 443	1 133 092
NOK 1 000		Bokført verdi/ virkelig verdi	Bokført verdi/ virkelig verdi
Obligasjoner og sertifikater			
Norske			
	Risikovektning		
Stats og statsgaranterte	0%	678 327	858 981
Kredittforetak og bank	10%	711 458	810 998
Kommuner, kommunale as, fylker, stats og statsgaranterte	20%	273 221	467 335
Kredittforetak og bank	20%	2 039 639	2 603 418
Pengemarkedsfond	20%	129 884	16 183
Industriforetak	100%	378 165	458 142
Sum norske obligasjoner og sertifikater		4 210 694	5 215 056
Utenlandske			
Stats og statsgaranterte	0%	224 640	297 059
Utenlandske obligasjoner med pantsikkerhet	10%	591 827	792 592
Kommuner, kommunale as, fylker, stats og statsgaranterte	20%	98 856	175 968
Kredittforetak og bank	20%	330 838	384 809
Industriforetak	100%	487 776	497 112
Sum utenlandske obligasjoner og sertifikater		1 733 937	2 147 540
Sum obligasjoner og sertifikater til virkelig verdi		5 944 631	7 362 596
NOK 1 000		Bokført verdi/ virkelig verdi	Bokført verdi/ virkelig verdi
Andre verdipapirer			
Andre finansielle eiendeler		97 436	11 336
Sum andre finansielle verdipapirer til virkelig verdi		97 436	11 336
Sum finansielle eiendeler til virkelig verdi		7 062 510	8 507 023

NOTE 15 – FINANSIELLE EIENDELER MÅLT TIL AMORTISERT KOST

NOK 1 000	Vekting	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
		2016	2016	2015	2015
Norske og utenlandske obligasjoner med pantsikkerhet	10%	391 327	410 540	294 062	318 989
Kommuner, fylker, stats og statsgaranterte	20%	380 789	392 200	314 796	328 403
Kredittforetak og bank	20%	753 708	772 154	841 851	863 113
Industrilån	100%	158 931	173 406	142 023	156 063
Sum obligasjoner målt til amortisert kost		1 684 755	1 748 300	1 592 732	1 666 568
<i>Herav børsnoterte papirer</i>		<i>1 553 457</i>	<i>1 614 422</i>	<i>1 454 767</i>	<i>1 526 451</i>

Spesifikasjon av finansielle eiendeler som måles til amortisert kost i balansen

NOK 1 000	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
	2016	2016	2015	2015
Obligasjoner til amortisert kost	1 684 755	1 748 300	1 592 732	1 666 568
Cash-beholdning Northern Trust	22 906	22 906	23 776	23 776
Sum finansielle eiendeler målt til amortisert kost	1 707 661	1 771 206	1 616 508	1 690 344

Nivåvurdering av finansielle eiendeler som måles til amortisert kost i balansen vist til virkelig verdi

NOK 1 000	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	Sum
Obligasjoner til amortisert kost		1 748 300		1 748 300
Cash-beholdning Northern Trust		22 906		22 906
Sum finansielle eiendeler målt til amortisert kost		1 771 206		1 771 206

NOTE 16 – SPESIFIKASJON AV AKSJEFOND OG AKSJER

	Organisasjons nummer	Risiko- vekting	Anskaf. kost 2016	Bokført virkelig verdi 2016	Anskaf. kost 2015	Bokført virkelig verdi 2015
NOK 1 000						
UTENLANDSKE AKSJEFOND						
		100%	643 208	724 874	792 167	816 452
		100%	72 083	83 923	80 002	85 352
SUM UTENL AKSJEFOND TIL VIRKELIG VERDI			715 291	808 796	872 169	901 804
NORSKE AKSJER						
AKER BP ASA	989795848	100%	2 650	6 659 -	-	-
AKER SOLUTION ASA	913748174	100%	2 820	1 754	3 186	1 451
ARCUS ASA	987470569	100%	2 077	2 149 -	-	-
ATEA ASA	920237126	100%	1 179	2 528	1 573	2 653
AUSTEVOLL SEAFOOD	929975200	100%	1 961	3 819	2 249	2 824
DET NORSKE OLJESELSKAP	923702962	100%	-	-	4 614	3 641
DNB ASA	981276957	100%	13 971	22 091	13 003	19 242
ENTRA ASA	999296432	100%	7 960	9 593	10 738	10 806
GJENSIDIGE FORSIKRING	995568217	100%	10 352	14 919	10 633	16 668
KONGSBERG GRUPPEN	943753709	100%	7 196	7 520	8 792	10 701
LEROY SEAFOOD GROUP	975350940	100%	2 799	8 154	2 416	5 395
MARINE HARVEST ASA	964118191	100%	2 480	10 239	4 609	13 307
NORDIC SEMICONDUCT	966011726	100%	3 299	2 808	2 013	2 041
NORSK HYDRO ASA	914778271	100%	-	-	10 565	9 586
NORWEGIAN AIR SHUTTLE	965920358	100%	4 074	7 602	5 290	11 131
ORKLA ASA	910747711	100%	5 522	5 724 -	-	-
PETROLEUM GEO SVS	916235291	100%	5 185	2 460	5 284	2 348
PHOTOCURE ASA	967598593	100%	1 269	1 428	1 803	2 024
SCHIBSTED ASA	933739384	100%	1 644	4 346	2 411	9 525
SPAREBANK 1 SMN	937901003	100%	4 401	6 070	3 694	4 047
SPAREBANK 1 SR-BANK	937895321	100%	4 808	6 259	4 117	3 208
STATOIL ASA	923609016	100%	15 310	17 790	12 376	11 045
TELENOR ASA	982463718	100%	15 934	16 906	15 629	20 445
TGS NOPEC GEOPH.CO	997274334	100%	2 368	3 412	2 874	3 054
TOMRA SYSTEM ASA	927124238	100%	5 357	5 448 -	-	-
TREASURE ASA	916803222	100%	2 439	2 313 -	-	-
VEIDEKKE	917103801	100%	5 397	9 552	4 803	8 478
WILH WILHELMSSEN	995216604	100%	2 801	4 962	5 497	5 288
XXL ASA	995306158	100%	3 411	5 057	3 979	6 140
YARA INTERNATIONAL	986228608	100%	7 938	8 738	16 928	21 902
SUM NORSKE AKSJER TIL VIRKELIG VERDI			146 603	200 301	159 076	206 953
UTENLANDSKE AKSJER						
		100%	-	-	2 066	1 294
		100%	-	-	11 787	14 024
		100%	6 845	11 345	9 429	9 016
SUM UTENLANDSKE AKSJER TIL VIRKELIG VERDI			6 845	11 345	23 282	24 333
SUM AKSJER OG ANDELER TIL VIRKELIG VERDI						
ØREMERKET OVER RESULTATET			868 738	1 020 443	1 054 527	1 133 091

NOTE 17 – INVESTERINGSEIENDOMMER

SpareBank 1 Skadeforsikring AS har aksjer i følgende

	Forretnings kontor	Eierandel, lik stemmeandel
Falck Ytters Plass Eiendom AS	Oslo	100%
Herkules Tomt AS	Skien	100%
Teglverkstomta AS	Oslo	100%
Tårnhuset AS	Oslo	100%
Bøler Senter Næring AS	Oslo	100%
Kongeveien 49 Kolbotn AS	Oppegård	100%
Grev Wedelsgate 3 AS	Tønsberg	100%
Jernbanetorget 2 AS	Oslo	100%
Hammersborggata 9 AS	Oslo	50%
Storgaten 33 Oslo AS	Oslo	11%

I selskapsregnskapet til SpareBank 1 Skadeforsikring

I konsernregnskapet til SpareBank 1 Skadeforsikring

VERDIVURDERING

Eiendommene bokføres til virkelig verdi. Etter IFRS er virkelig verdi den pris som ville blitt oppnådd ved salg av en eiendel i en velordnet transaksjon mellom markedsdeltakere på måletidspunktet.

Selskapet benytter en intern kontantstrømmodell for å beregne virkelig verdi for eiendommene. I modellen estimeres en 30-års kontantstrøm på basis av forventede fremtidige kostnader og inntekter for hver enkelt eiendom. Etter utløpet av det 30. året i kontantstrømmen er det beregnet en sluttverdi. Kontantstrøm inklusiv sluttverdi inflateres med forventet prisvekst og diskonteres med et avkastningskrav som består av risikofri rente og et risikopåslag. Risikopåslaget er satt individuelt for hver enkelt eiendom.

MER OM DE VIKTIGSTE FORUTSETNINGENE:

Leieinntekter

For kontorarealer, som utgjør den største arealtypen i porteføljen, benytter selskapet en egen separat modell for å estimere forventet langsiktig kontantstrøm etter utløp av dagens leiekontrakter. Prishistorikk fra reelle kontraktsinngåelser for den enkelte eiendom inngår i datagrunnlaget for å estimere forventet fremtidig leie for arealet. De forventede leieprisene er basert på et definert kartutsnitt, hvor data på løpende markedsleier per kvadratmeter bruttoareal er hentet ut. Det definerte kartutsnittet vil gi et presist bilde på relevante leiepriser i et område. Videre er de løpende leiene i hvert kartutsnitt inndelt i 4 kvartiler. For å få en ytterligere presis vurdering av forventet leie er hver eiendom plassert i én kvartil. Kvartilinndelingen er hovedsakelig basert på historiske kontrakter for eiendommen, men også kalibrert for strategi og forventet utvikling av eiendommen.

For arealtyper som ikke dekkes av leieprisstatistikk, benyttes selskapets egne vurderinger for å finne fremtidig inntekt.

Kostnader

Gjennomsnittlige historiske driftskostnader og selskapets forventninger per eiendom inngår for å estimere forventede kostnader. Som et anslag for forventede eierkostnader på lang sikt benyttes statistikk fra OPAK og Basale. Dersom de historiske kostnadene har vært spesielt høye eller spesielt lave, benyttes ytterpunktene i OPAK/Basale sine anslag for normale eierkostnader for år 1 i kontantstrømmen. Eierkostnadene antas å være stigende med eiendommens alder og vokser lineært til OPAK/Basales anslag for høye eierkostnader over kontantstrømmens lengde.

Avkastningskrav

Avkastningskravet består av risikofri rente som endres over kontantstrømmen og risikopåslag som gjelder individuelt for hver eiendom.

Risikofri rente

Observasjoner fra transaksjonsmarkedet tyder på at eiendom er lite sensitive til endringer i markedsrentene. I stedet er det langsiktige forventninger til rentenivået som synes å ligge til grunn for eventuelle prisendringer for eiendom. Grunnen til dette kan være at selv de lengste markedsrentene er relativt korte i forhold til forventet varighet på en næringseiendom. Selskapet har valgt å benytte en 10-års swaprente for de første 10 årene i kontantstrømmen, og en antatt langsiktig normalrente på 5 % for de siste 10 årene og for sluttverdien. For årene i mellom, fra år 10 til år 20, er det benyttet interpolering mellom de to rentene.

Risikopåslag

Selskapet benytter et kategoriseringsverktøy for å anslå risikopåslagene per eiendom. Beliggenhet, kontraktslengde og antatt grad av syklisk karakter i kontantstrømmen til den enkelte eiendom inngår som elementer for å plassere eiendommens vektete risikoegenskaper på en poengskala. Eiendommens plassering på poengskalene benyttes stå til å finne eiendommens spesifikke risikopåslag innenfor et spenn mellom antatt høyt og lavt risikopåslag i markedet. Dette spennet blir kalibrert mot observerte nøkkeltall fra transaksjonsmarkedet. Kategoriseringen og kalibreringen skal til sammen bidra til markedsmessig og konsistent verdivurdering til virkelig verdi, både på tvers av eiendommene og over tid.

EKSTERN VERDIVURDERING

Parallelt med intern verdivurdering blir det utført ekstern verdivurdering for utvalgte eiendommer i porteføljen for å avstemme markedsutviklingen i perioden. Samtidig er dette en mulighet for å sjekke og diskutere rimeligheten av verdinivåene og eventuelt forutsetningene som inngår i vurderingen mot andre. Utvalget er trukket tilfeldig av forhåndsdefinert antall eiendommer. Det er planen at utvalget for ekstern vurdering rulleres over en periode på 3 år, dog med en viss overlapp med halvårige intervall for ekstern vurdering.

LATENT SKATT

I forbindelse med verdivurderingen av investeringseiendommene er effekten av latent skatt beregnet utenom verdivurderingsmodellen. Latent skatt oppstår som følge av at man eier aksjer i et eiendomsaksjeselskap og ikke eiendommene direkte. Latent skatt er beregnet med 7 % av differansen mellom virkelig verdi og skattemessig verdi, redusert med bokført utsatt skatt i selskapsregnskapene for eiendommene. Dette er i henhold til normal bransjepraksis. Nettoeffekten reduserer virkelig verdi av investeringseiendommene.

Nok 1 000	2016	2015
Anskaffelseskost per 01.01.	1 071 479	1 041 706
Korreksjon anskaffelseskost IB	-	-840
Omarbeidet anskaffelseskost IB	1 071 479	1 040 866
Årets tilgang	9 843	30 612
Anskaffelseskost per 31.12.	1 081 322	1 071 479
Akkumulert verdiregulering per 01.01.	167 081	163 993
Omarbeidet akkumulert verdiregulering IB	167 081	163 993
Årets verdiregulering	16 172	3 088
Akkumulert verdiregulering per 31.12.	183 253	167 081
Balanseført verdi per 31.12.	1 264 575	1 238 560

SENSITIVITET

Eiendomsinvesteringene er spesielt sensitive til endringer i avkastningskravet. Holdes alt annet likt, vil en økning i avkastningskravet på 0,25 prosentpoeng redusere verdiene med ca 45,8 MNOK, eller 3,5 %. Dersom netto leieinntekt endres med 10 % ved reutleie, endres markedsverdien med ca 9 %. Dette tilsvarer en verdiendring på ca 113 MNOK.

Segment	Nominelt avkastningskrav	Dagens kontraktsleie	Forventet leie etter utløp	Vektet gjenværen de leietid	Nåværende ledighet	Brutto areal	Virkelig verdi eiendom
Kontor Oslo	5,5 %	42 438	61 717	3,1	27,0 %	28 699	701 255
Handel	6,4 %	26 136	30 792	7,6	4,6 %	19 370	359 529
Øvrig eiendom	7,2 %	17 013	22 436	21,4	22,7 %	19 064	203 791
Totalt	0,0 %	85 587	114 945	7,3	20,0 %	67 066	1 264 575

Leieinntekter 2016

82 388

Direkte driftskostnader (inkl reparasjoner og vedlikehold), knyttet til investeringseiendommer som genererer leieinntekter

15 388

VERDSETTELSESHIERARKI 2016

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Investerings eiendom			1 264 575
Sum eiendeler			1 264 575

Avstemming av nivå 3

Inngående balanse	1 238 560
Verdiendring	16 172
Tilgang/kjøp	9 843
Utgående balanse	1 264 575

Realisert gevinst/tap og verdiregulering ført over

Netto inntekter fra investeringseiendommer	16 172
Sum realisert gevinst/tap og verdiregulering ført	16 172

Verdiregulering ført over resultat

Netto inntekter fra investeringseiendommer	16 172
Sum verdiregulering ført over resultat	16 172

NOTE 18 - IMMATERIELLE EIENDELER (PROGRAMVARE)

NOK 1 000	Under IT-systemer utvikling	Andre støtte-systemer	Lisenser	Øvrige immatrielle eiendeler	Sum	
Balanseført verdi pr. 31.12.2015	8 335	-	17 221	641	5 222	31 419
Anskaffelseskost 01.01.2016	8 335	18 724	28 649	888	31 265	87 861
Tilgang i året	4 887	-	18 809	-	-	23 696
Avgang i året	8 073	-	-	-	-	8 073
Anskaffelseskost 31.12.2016	5 149	18 724	47 458	888	31 265	103 484
Akkumulert avskrivning og nedskrivning pr. 01.01.2016	-	18 724	11 428	247	26 043	56 442
Årets avskrivning	-	-	8 448	641	2 830	11 919
Akk. avskrivninger og nedskrivninger pr. 31.12.2016	-	18 724	19 876	888	28 873	68 361
Balanseført verdi pr. 31.12.2016	5 149	-	27 582	-	2 392	35 123

Forutsetninger om økonomisk levetid: 3-5 år 3-5 år 3 år 1-5 år

Den enkelte eiendel avskrives lineært i henhold til en avskrivningsplan basert på forutsetninger om programvarens økonomiske levetid.

SpareBank 1 Skadeforsikring AS har en løpende avtale med SpareBank 1 Forsikring AS om levering av alt inventar og utstyr. Leiekostnad og rente for dette utgjorde 14,1 mill. kroner i 2016.

NOTE 19 – ANTALL ÅRSVERK, PENSJONER OG PENSJONSFORPLIKTELSE

	Ansatte 31.12.2016	Årsverk 31.12.2016
SpareBank 1 Skadeforsikring AS	28	28

BESKRIVELSE AV SELSKAPETS PENSJONSFORPLIKTELSE:

SpareBank 1 Skadeforsikring AS har en kollektiv pensjonsordning for sine ansatte i SpareBank 1 Forsikring AS. Pensjonsordningen sikrer ansatte som ble ansatt før 01.05.05 en pensjon på 70 prosent av sluttlønnen frem til 77 år med etterfølgende avtrapping. I tillegg er det etablert en ordning for kollektiv innskuddspensjon for nyansatte etter 01.05.05. Fra samme tidspunkt ble den ytelsesbaserte ordningen lukket. SpareBank 1 Skadeforsikring AS har 5 yrkesaktive og ingen pensjonister i den ytelsesbaserte pensjonsordningen. I innskuddsordningen er det 22 yrkesaktive. I forbindelse med den operasjonelle sammenslåingen med livselskapet har nesten samtlige ansatte fått overført sitt ansettelsesforhold til SpareBank 1 Forsikring AS. De tilhørende pensjonsforpliktelsene er tilsvarende overdratt til SpareBank 1 Forsikring AS. Andel av personalkostnader i SpareBank 1 Forsikring AS blir viderefordelt SpareBank 1 Skadeforsikring AS etter fastsatte nøkler.

Ved verdsettelse av pensjonsmidlene og ved måling av påløpte forpliktelser benyttes estimerte verdier. Disse verdiene korrigeres hvert år i samsvar med oppgaver over pensjonsmidlenes flyttestverdi fra SpareBank 1 Forsikring AS og aktuariemessig beregning av forpliktelsene. Kostnadene er beregnet på forutsetningene for inngående balanse pr. 01.01. og det er beregnet en oppdatert netto pensjonsforpliktelse ut fra forutsetningene 31.12. Aktuarielle gevinster og tap (estimatavvik) føres som andre resultatkomponenter. Periodens pensjonskostnad består av periodens pensjonsopptjening og rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse fratrukket forventet avkastning, samt periodisert arbeidsgiveravgift. Innbetalt innskuddspensjon kostnadsføres i betalingsåret.

Forventet premieinnbetaling i 2017 for ytelsespensjonen er 1,1 mill. kroner.

NOK 1 000	2016	2015
Pensjonsforpliktelse i ytelsesbaserte pensjonsordninger		
Nåverdi pensjonsforpliktelse 1.1	11 970	14 485
Pensjonsforpliktelse tilgang/avgang	-	-1 208
Pensjon opptjent i perioden	471	557
Rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse	295	326
Aktuarielle gevinster og tap (estimatavvik)	391	-2 188
Utbetalte ytelser	-155	-
Nåverdi pensjonsforpliktelse 31.12	12 971	11 970
Pensjonsmidler		
Pensjonsmidler 1.1	17 188	10 915
Pensjonsmidler tilgang /avgang	-	-573
Avkastning i perioden	380	417
Aktuarielle gevinster og tap (estimatavvik)	-1 609	5 651
Innbetaling fra arbeidsgiver	841	779
Pensjonsmidler 31.12	16 800	17 188
Finansiell status 31.12		
Nåverdi pensjonsforpliktelse 31.12	12 971	11 970
Pensjonsmidler 31.12	16 800	17 188
Netto pensjonsforpliktelse 31.12	-3 828	-5 218
Ikke-innregnede tidligere perioders opptjening	-	-
Netto pensjonsforpliktelse 31.12 ekskl arbeidsgiveravgift	-3 828	-5 218
Arbeidsgiveravgift 01.01	0	503
Arbeidsgiveravgiftkostnad	-	199
Aktuarielle gevinster og tap (estimatavvik)	-	-593
Utbetalt	-	-110
Arbeidsgiveravgift 31.12	0	0
Netto pensjonsforpliktelse i balansen	-3 828	-5 218
Periodens pensjonskostnad		
Ytelsesbasert pensjon opptjent i perioden	471	557
Rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse	295	326
Avkastning på pensjonsmidler	-380	-417
Netto ytelsesbasert pensjonskostnad uten arbeidsgiveravgift	386	466
Periodisert arbeidsgiveravgift	119	199
Netto resultatført ytelsesbasert pensjonskostnad	505	665
<i>-herav sikret pensjonskostnad inklusive arbeidsgiver avgift</i>	505	665
Innskuddsbasert pensjonskostnader etter ansettelse	2 067	6 499
Viderefordelte kostnader	36 449	30 559
Periodens pensjonskostnad innregnet i resultatregnskapet	39 021	22 840
Avviklingsgevinst som følge av opphør av UP inkl aga	-155	-
Sum pensjonskostnader innskudd og ytelse inklusive avviklingsgevinster	38 866	22 840

NOK 1 000	2016	2015
Estimert pensjonskostnad for skadeselskapet neste år inkl aga:	30 044	27 031
Pensjonsgrunnlag-ytelse	3 791	3 049
Kostnad i prosent av pensjonsgrunnlaget	13,3 %	21,8 %
Aktuarielle gevinster og tap (estimatendringer)		
Periodens aktuarielle gevinster og (tap) innregnet i egenkapital før skatt	-4 323	-97 643
Akkumulert aktuarielle gevinster og (tap) innregnet i egenkapital før skatt	-306 261	-301 938

Sammensetning av pensjonsmidler	2016		2015	
	Noterte	Unoterte	Noterte	Unoterte
Obligasjoner til amortisert kost	31,50%	4,50%	29,10%	3,60%
Obligasjoner til virkelig verdi	32,20%	0,30%	34,90%	1,00%
Eiendom	0	17,50%	0	17,70%
Aksjer og andeler	13,60%	0	13,60%	0
Andre eiendeler	0	0,30%	0,10%	0
Sum pensjonsmidler	77,30%	22,60%	77,70%	22,30%

Den faktiske avkastningen på pensjonsmidlene	2016	2015
	380	417

Forutsetninger	2016	2015
Diskonteringsrente	2,60%	2,60%
Avkastning på midlene	2,60%	2,60%
Fremtidig lønnsutvikling	2,25%	2,50%
G-regulering	2,25%	2,25%
Pensjonsregulering	0,50%	0,50%
Arbeidsgiveravgift	14,10%	14,10%
Frivillig avgang	4% og 2%	4% og 2%
Forventet AFP-uttak fra 62 år	40,00%	40,00%
Dødelighet	K2013 BE	K2013 BE
Uførhet	IR2003	IR2003

Utviklingen de siste fem år i den ytelsesbaserte pensjonsordningen	2016	2015	2014	2013	2012
Nåverdi pensjonsforpliktelse 31.12	12 971	9 455	11 970	11 753	524 408
Pensjonsmidler 31.12	16 800	23 462	17 188	6 244	380 060
Underskudd (- overskudd)	-3 828	-14 006	-5 218	5 509	144 348

NOTE 20 – SKATT

Morselskapet		Konsern	
2016	2015 NOK 1 000	2016	2015
SAMMENHENG MELLOM RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD OG SKATTEGRUNNLAG			
1 381 203	1 235 002	1 447 059	1 279 380
-196 665	-53 714	-263 747	-104 533
51 050	249 101	63 114	271 002
-2 000	8 345	-2 000	8 345
-43 727	90 678	-43 727	90 678
1 189 861	1 529 412	1 200 699	1 544 872
1 189 861	1 529 412	1 200 699	1 544 872
-1 189 861	-1 230 462	-1 189 861	-1 230 462
-	-	-863	-987
-	80 717	1 847	83 904
297 465	412 941	300 175	417 115
-12 763	-67 257	-15 779	-73 171
22 835	-	22 835	-
-	-24	-	-266
948	-550	948	-1 537
308 486	345 110	308 179	342 142
500	-2 253	500	-2 253
308 986	342 857	308 679	339 889
2 000	-8 345	2 000	-8 345
500	-2 253	500	-2 253
MIDLERTIDIGE FORSKJELLER PR. 31.12.			
-8 527	-11 086	-8 499	1 006
3 829	5 219	3 829	5 219
-17 647	36 336	-17 647	36 336
-25 434	-25 294	-25 434	-25 294
-2 081	-3 985	-2 081	-3 985
1 097 129	1 053 402	1 097 129	1 053 402
-1 097 129	-1 053 402	-1 097 129	-1 053 402
-49 860	1 190	-49 832	13 282
871 944	-	871 944	-
205 521	298	205 528	3 321
AVSTEMMING AV SKATTEKOSTNAD			
345 301	333 451	361 765	345 433
-49 166	-14 503	-65 937	-28 224
296 135	318 948	295 828	317 209
-10 932	24 483	-10 932	24 483
-	-24	-	-266
22 835	-	22 835	-
948	-550	948	-1 537
308 986	342 857	308 679	339 889

NOTE 21- AVSETNINGER/ANDRE FORPLIKTELSER

NOK 1 000	2016	2015
RTV avgift	41 200	55 882
Forvaltningshonorar	135 477	4 656
Avsatt sluttvederlag	2 081	3 985
Avsatt gevinstprovisjon	182	2 423
Forpliktelser run off	259	588
Øvrige	-2 978	-6 536
Sum andre forpliktelser SB1S AS	176 221	60 998
Andre forpliktelser i eiendomsselskapene	3 004	23 744
Sum andre forpliktelser SB1S konsern	179 225	84 742

NOTE 22 – ANDRE FORDRINGER

NOK 1 000	2016	2015
SOS, reiseoppgjør	18 201	19 317
Regresser ikke innbetalt	2 709	1 329
Pooler	10 308	16 842
Øvrige fordringer	603	1 889
Sum andre fordringer SB1S AS	31 821	39 376
Fordringer, tilhører eiendomsselskapene	4 813	19 130
Sum andre fordringer SB1S konsern	36 634	58 506

NOTE 23 - SALGSKOSTNADER

Tall i 1000	2016	2015
Provisjoner eiebanker	581 243	586 848
Provisjoner øvrig	6 313	11 305
Andre salgskostnader	33 585	21 252
Sum	621 141	619 405

NOTE 24 – LØNN OG ANNEN GODTGJØRELSE TIL ADMINISTRERENDE DIREKTØR OG LEDENDE ANSATTE, SAMT STYRET, KONTROLLKOMITÉ OG REPRESENTANTSKAP

NOK 1 000	Lønn	Annen godtgjørelse	Årets pensjonskostnad
Ledende ansatte			
Turid Grotmoll			
Kyrre Skram			
Helene Fagerheim			
Nils Tore Nilsen			
Jan K Kristoffersen			
Jon Holtan	3334	163	719
Nina Juel Arstal			
Rune Hoff			
Christian Parelius			
Roar Skorge			
Mette Boquist			
Sum 2016	3334	163	719
Sum 2015	3233	167	694

NOK 1 000	Honorar	Annen godtgjørelse
Styret		
Erik Gjellestad	250	
Kari Elise Gislås	181	
Glenn Sæther	181	
Ellen Stensrud	181	
Knut Wilhelm Francke	181	
Ole Jørgen Ørjavik	181	
Lars Marthinsen	181	
Sum 2016	1336	0
Sum 2015	1225	0

NOK 1 000	Honorar	Annen godtgjørelse
Kontrollkomitéen		
Dag Nafstad	84	
Rolf Røkke	63	
Knut Ro	63	
Ivar Listerud	63	
Vigdis Wiik Jacobsen	63	
Sum 2016	336	0
Sum 2015	347	0

NOK 1 000	Honorar	Annen godtgjørelse
Representantskap		
Ingvald Løyning	21	
Siri J. Strømmevold	3	
Haakon Tronrud	3	
Kjell Bjordal	3	
Ellen Stensrud	3	
Karl Eirik Schjøtt-Pedersen		
Øvind Aske	3	
Arne Henning Falkenhaus		
Rune Svendsen	3	
Endre Sæther	3	
Nina Klaveness Ek	3	
Anders Drage	3	
Sum 2016	48	0
Sum 2015	97	0

	2016	2015
Honorar til revisor:		
- herav ordinær revisjon (inkl. MVA)	577	683
- herav andre tjenester utenfor revisjonen (inkl.MVA)		32
- herav skatterådgivning (inkl.MVA)		

Ved fratredelse før oppnådd pensjonsalder, har administrerende direktør og ledende ansatte avtale om etterlønn i 12 måneder etter avtalt oppsigelsesperiode på 6 måneder.

I gjeldende avtale for administrerende direktør er det regulert at stillingens pensjonsalder for alderspensjon i dag er 67 år og stillingens førtidspensjonsalder er 62 år. Førtidspensjonen tilsvarer 70% av avtalt årslønn på fratredelsestidspunktet. Etter 67 år er pensjonen i henhold til selskapets ordinære pensjonsordning. Rett til førtidspensjon er betinget av at administrerende direktør er ansatt i selskapet ved fylte 62 år og gir således ikke rett til delvis opptjening.

SpareBank 1 Skadeforsikring AS avviklet individuelle bonusordninger med virkning fra 1. januar 2015. Utsatt bonus for tidligere år er utbetalt til ledende ansatte i 2016 og vil bli utbetalt i 2017 og 2018 i henhold til Finansdepartementets forskrift vedrørende godtgjørelse i finansinstitusjoner. Den utsatte bonusutbetalingen er relatert til avkastning på syntetiske egenkapitalbevis basert på utvalgte egenkapitalbevis og aksjer i SpareBank 1 Gruppens eierbanker. Styret tar årlig stilling til om det er forhold som tilsier at det ikke bør utbetales utsatt bonus.

Lønn til ledende ansatte betales fra det selskapet den ansatte er ansatt i. Jon Holtan er eneste ledende ansatte som er ansatt i SpareBank 1 Skadeforsikring AS. Resterende ledende ansatte er ansatt i SpareBank 1 Forsikring AS og SpareBank 1 Gruppen AS.

Honorar til styrets leder og styremedlemmer for 2016 ble fastsatt av representantskapet i SpareBank 1 Skadeforsikring AS. Styremedlemmer i SpareBank 1 Skadeforsikring AS har ikke noen form for variabel godtgjørelse.

NOTE 25 – VESENTLIGE TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

KONSERNETS TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER:

Det overordnede prinsipp for transaksjoner mellom SpareBank 1 Skadeforsikring og nærstående parter er at disse skal være i samsvar med vanlige forretningsmessige vilkår. For tjenester ytet direkte til konsernselskaper, samt for fellestjenester som SpareBank 1 Gruppen AS utfører for datter-selskaper og Alliansen gjennom Alliansesamarbeidet SpareBank 1 DA, benyttes kostnadsdelingsprinsippet uten fortjenestepåslag.

NOK 1 000	2016	2015
Salg av tjenester:		
Morselskapet	9 234	4 599
Andre nærstående parter	112 720	72 953
Kjøp av tjenester		
Morselskapet	9 604	55 463
Andre nærstående parter (inkluderer provisjon til eierbankene)	1 026 714	983 598
Balanseposter som følge av kjøp og salg av tjenester		
Morselskapet*	-24 286	-27 996
Andre nærstående parter*	19 745	-47 339
*Fordringer og kortsiktig gjeld til nærstående parter relaterer seg i hovedsak til kjøp og salg av tjenester. Fordringene er usikret. Både fordringer og kortsiktig gjeld er ikke rentebærende.		
Leieavtaler		
Morselskapet	34 551	27 027

Godtgjørelser til ansatte i konsernledelsen, styret, kontrollkomiteén og representantskapet er omhandlet i note 24.

NOTE 26– PLIKTIGE FONDSAVSETNINGER

AVSETNING TIL NATURSKADEFOND

NOK 1 000	2016	2015
Opptjent naturskadepremie for egen regning	99 334	86 343
Inntrufne erstatninger for egen regning	-56 573	-155 737
Refusjon naturskadepool	2 688	4 708
Årets avsetning til naturskadefondet	45 449	-64 686
Naturskadefondet 01.01	786 176	850 862
Årets avsetning til naturskadefondet	45 449	-64 686
Naturskadefondet 31.12	831 625	786 176

AVSETNING TIL GARANTIFOND

NOK 1 000	2016	2015
Garantifond 01.01	243 613	261 169
Årets avsetning til Garantifond	-1 722	-17 556
Garantifond 31.12	241 890	243 613

NOTE 27 – ANDRE TEKNISKE AVSETNINGER

NOK 1 000	2016	2015
Andre tekniske avsetninger per 01.01	560 767	559 483
Årets tekniske avsetninger	161 129	7 424
Direkte belastet	-12 453	-6 140
Andre tekniske avsetninger per 31.12	709 442	560 767

SpareBank 1 Skadeforsikring AS har kollektive forsikringsavtaler hvor LOs medlemmer er forsikringstakere. De kollektive forsikringsavtalene omfatter Kollektiv hjem og LOs Fritidsforsikring. Selskapet har kontakt med kundene ved skadeoppgjør, og distributørene har kontakten ved øvrige spørsmål. Selskapet får en godtgjørelse av LO for skadebehandling og kundeoppfølging. Resultatet på ordningene blir avsatt til et særskilt fond under Andre tekniske avsetninger. Forsikringsselskapet er ansvarlig overfor den enkelte skadelidte uavhengig av økonomien i fagforbundet. Det har i både i 2016 og 2015 vært overskudd på ordningen som er blitt tillagt fondet. Fondet blir ikke medregnet i selskapets solvenskapital.

NOTE 28 – SOLVENS II KAPITALKRAV

I Solvens II-balansen verdsettes alle eiendeler og forpliktelser til markedsverdi. Dette medfører vesentlige endringer, sammenlignet med regnskapsregelverket, med hensyn til hvordan forpliktelsene verdsettes. For eiendeler er de mest vesentlige endringene knyttet til at hold-til-forfall obligasjoner og eiendomsdøtre verdsettes til markedsverdi, at immaterielle eiendeler ikke inngår i Solvens II-balansen og reklassifisering av kundefordringene.

Pr. 31.12.2016 utgjør differansen mellom den regnskapsverdien og markedsverdien av forsikringstekniske avsetninger 2 522 MNOK. Denne differansen inngår i justering av forpliktelsene som innebærer at det tas hensyn til verdien av kollektiv hjem ordningen og tilhørende risiko. Under Solvens II består forsikringstekniske avsetninger av et beste estimat og en risikomargin. Beste estimat skal utgjøre forventningsverdien av diskonterte fremtidige kontantstrømmer. Risikomargin er et påslag som skal reflektere kapitalkostnaden et annet selskap vil ha ved overtakelse av selskapets forpliktelser.

FORPLIKTELSE

Tabellen viser endringer i forpliktelsene under Solvens II sammenlignet med regnskapsverdi pr. 31.12.2016.

Forpliktelser pr. 31.12.16 (MNOK)	Solvens II		Differanse
	verdi	Regnskaps-verdi	
Forsikringstekniske avsetninger	4 562	6 375	-1 813
Utsatt skatt	289	208	80
Derivater	5	1	3
Andre forpliktelser	2 468	2 276	192
Uendrede poster	88	88	0
Totale forpliktelser	7 411	8 948	-1 538

EIENDELER

Tabellen viser endringer i eiendelene under Solvens II sammenlignet med regnskapsverdi pr. 31.12.2016.

Eiendeler pr. 31.12.16 (MNOK)	Solvens II verdi	Regnskaps- verdi	Differanse
Immaterielle eiendeler	0	35	-35
Eiendomsdøtre	1 265	964	300
Hold til forfall obligasjoner	7 563	7 500	64
Derivater	3	0	3
Utestående hos reassurandører	412	446	-34
Kundefordringer	92	1 581	-1 489
Uendrede poster	1 579	1 579	0
Totale eiendeler	10 914	12 105	-1 191

SOLVENSKAPITAL

Selskapets solvenskapital består pr. 31.12.2016 av basiskapital – kapitalgruppe 1 og basiskapital - kapitalgruppe 2 hvor verdien av naturskadefondet utgjør kapitalgruppe 2. Solvenskapitalen beregnes som differansen mellom verdien av eiendeler og forpliktelser.

I henhold til Solvens II-forskriften deles solvenskapitalen inn i tre kapitalgrupper oppgitt i tabellen nedenfor.

Solvenskapital pr. 31.12.16 (MNOK)	Total	Tier 1	Tier 1	Tier 2	Tier 3
		ubegrenset	begrenset		
Innskutt egenkapital	132	132	0	0	0
Annen innskutt egenkapital	319	319	0	0	0
Overkurs	367	367	0	0	0
Opptjent egenkapital inkl. årets overskudd etter antatt	2 096	2 096	0	0	0
Naturskadekapital	832	-	0	832	0
Justering av eiendeler	-1 191	-1 191	0	0	0
Justering av forpliktelser	1 032	1 032	0	0	0
Andre forpliktelser	-84	-84	0	0	0
Total solvenskapital	3 503	2 672	0	832	0

Hele selskapets solvenskapital på 3 503 MNOK kan benyttes til å dekke solvenskapitalkravet.

SOLVENSKAPITALKRAV OG SOLVENSMARGIN

Selskapet beregner solvenskapitalkravet ved bruk av standardmetoden i henhold til Solvens II forskriften. Solvenskapitalkravet beregnes ved å stresse de estimerte markedsverdiene med forhåndsdefinerte stress etter standardmetoden gitt av Solvens II regelverket.

Solvenskapitalkrav SB1S AS	MNOK
Brutto tall risikomoduler	31.12.2016
Markedsrisiko	1 016
Skadeforsikringsrisiko	1 520
Helseforsikringsrisiko	530
Motpartsrisiko	108
Kapitalkrav før diversifisering totalrisiko	3 174
Korrelasjonseffekt totalrisiko	(955)
Kapitalkrav før operasjonell risiko	2 219
Operasjonell risiko	161
Risikoreduserende effekt av utsatt skattefordel	(595)

Kapitalkrav	1 785
Solvenskapital	3 503
Solvensmargin	196%
Minstekapitalkrav	763
Minstekapitalkrav før anvendelse av nedre og øvre grense	763

Selskapets solvensmargin pr. 31.12.2016 er på 196 prosent uten bruk av overgangsregler.

Selskapets største risikoeksponering er skadeforsikringsrisiko etterfulgt av markedsrisiko og helseforsikringsrisiko.

NOTE 29 – EGENKAPITAL

Den innskutte egenkapitalen består av 1.320.000 aksjer, hver pålydende 100 kr. Aksjene gir lik stemmerett.

Sparebank 1 Gruppen AS eier alle aksjene

Selskapets totale egenkapital 31.12.16 utgjør 3.536 mill. kroner, og fordeler seg slik:

(mill.kroner)	31.12.2016
Aksjekapital	132
Overkursfond	367
Innskutt egenkapital	319
Sum innskutt egenkapital	819
Opptjent egenkapital i SB1S konsern	2 717

KPMG AS
Sørkedalsveien 6
Postboks 7000 Majorstuen
0306 Oslo

Telephone +47 04063
Fax +47 22 60 96 01
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til generalforsamlingen i Sparebank 1 Skadeforsikring AS

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Sparebank 1 Skadeforsikring AS' årsregnskap som viser et totalresultat i selskapsregnskapet på kr 1 070 717 000 og et totalresultat i konsernregnskapet på kr 1 137 341 000. Årsregnskapet består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Sparebank 1 Skadeforsikring AS per 31. desember 2016 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og forskrift om årsregnskap for skadeforsikringsforetak.
- gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Sparebank 1 Skadeforsikring AS per 31. desember 2016 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og forskrift om årsregnskap for skadeforsikringsforetak.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

KPMG AS, a Norwegian limited liability company and member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity.

Stipulerte revisorer - medlemmer av Den norske Revisorforening

Offices in:

Oslo	Eivertun	Mo i Rana	Stord
Ålesund	Hirsholms	Mo i Rana	Strømme
Årendal	Hamar	Sjøan	Tromsø
Bergen	Haugesund	Sandnessjøen	Tvedestrand
Bodo	Kilvik	Sandnessjøen	Tysdal
Dransmen	Kjetland	Stavanger	Ålesund

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og forskrift om årsregnskap for skadeforsikringselskap. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betyggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoen, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets eller konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.

Revisors beretning - 2016
Sparebank 1 Skadeforsikring AS

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med regnskapslovens regler og forskrift om årsregnskap for skadeforsikringsforetak.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo 6. mars 2017
KPMG AS

Geir Moen
Statsautorisert revisor

